

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Ammattikorkeakouluopinnot tukena nuorten yrittäjyyteen

Ravald, Miia & Saari, Katri

2013 Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Ammattikorkeakouluopinnot tukena nuorten yrittäjyyteen

Ravald, Miia & Saari, Katri
Hotelli- ja ravintola-alan liikkeen-
johdon koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2013

Raval, Miia & Saari, Katri

Ammattikorkeakouluopinnot tukena nuorten yrittäjyyteen

Vuosi	2013	Sivumäärä	42
-------	------	-----------	----

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Laurea-ammattikorkeakoulun nuorten arvoja ja asenteita yrittäjyyttä kohtaan, ja ovatko he kiinnostuneita ryhtymään yrittäjiksi tulevaisuudessa. Tavoitteena oli myös selvittää minkälaisissa asioissa nuoret sekä yrittäjät kokevat yrittäjyyden olevan haastavaa ja kohtaavatko heidän ajatusmaailmat yrittäjyydestä.

Työssä avataan yrittäjyyttä käsitteenä. Työn viitekehyksessä keskitytään Suomalaiseen yrittäjyyteen sekä yleisimpiin yritysmuotoihin. Lisäksi teoriaperustana hyödynnettiin suomalaisten nuorten asenteita ja arvoja yrittäjyyttä kohtaan. Tämä tietoperusta loi pohjan työssä käytetyille tutkimusmenetelmille.

Työssä hyödynnettiin empiiristä tutkimusta haastatteleamalla nuoria yrittäjiä, jotka ovat perustaneet ravintola-alan yrityksen vuosien 2012 ja 2013 aikana. Lisäksi toteutettiin kysely Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran yksikön Yrittäjyystiistai-tapahtumissa, joissa yrittäjät vierailivat luennoimassa omista kokemuksistaan yrittäjinä. Kyselyn tarkoituksena oli karsoittaa opiskelijoiden kiinnostusta lähteä yrittäjäksi, miten he kokevat Laurea-ammattikorkeakoulun tukevan heitä, sekä mitä apua koulu voisi nuorelle yrittäjäksi haaveilevalle tarjota.

Yhteenvedon yrittäjähaastatteluiden tuloksista voidaan todeta, että nuorten yleinen kuva ei aina vastaa todellista yrityksen perustamisprosessia, vaan prosessi mielletään vaikeammaksi kuin todellisuudessa on. Lisäksi kyselyn perusteella ammattikorkeakouluopiskelijat toivoisivat Laurea-ammattikorkeakoululta tietoa yritystoiminnasta. Työssä toimittiin osana Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran toimipisteen Kenno-hanketta, jonka tavoitteena on kasvattaa yrittäjyysinnostusta.

Ravald, Miia & Saari, Katri

Universities support to the young people's entrepreneurship

Year	2013	Pages	42
------	------	-------	----

The aim of this study was to investigate values and attitudes of young students from Laurea towards entrepreneurship and their interest in becoming entrepreneurs themselves. The second aim of this study was to clarify what aspects about entrepreneurship students and entrepreneurs perceive as challenging if their perceptions about entrepreneurship are in consensus.

In this study the concept of entrepreneurship is uncovered. In the context the focus is on Finnish entrepreneurship and the most common business models. In addition the values and attitudes of young Finnish people were used as the basis of theory. This basis of knowledge created the basis for the research methods used in this study.

In the study empirical research was used by interviewing young entrepreneurs who have established a restaurant business between the years 2012 and 2013. In addition we created a survey during "Yrittäjyystiistai" in Laurea University of Applied Sciences, where entrepreneurs were lecturing about their own experience as entrepreneurs. The purpose of the survey was to assess of young people's own interests in entering entrepreneurship, how they perceived Laurea University of Applied Sciences could support them as well as what type of support the college could offer them.

In conclusion it can be stated that the perception young people have about starting a business does not always represent what it truly is, but the process is perceived more challenging of what it is in reality. Furthermore, the students had a desire to receive information about entrepreneurship. This study was conducted in part with a project Kenno by campus of Leppävaara, whose goal is to increase the interest in entrepreneurship.

Keywords entrepreneurship, young entrepreneurs, support of universities

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Toimintaympäristö	7
3	Yrittäjyys	8
3.1	Yrittäjyys Suomessa	10
3.2	Yritysmuodot	13
3.3	Yrityksen perustaminen	14
4	Nuorten asenteen ja arvot yrittäjyyteen	16
5	Tutkimusmenetelmät	18
5.1	Haastattelu	19
5.2	Yrittäjähaastatteluiden litterointi	19
5.3	Havainnointi	24
5.4	Kysely	25
5.5	Kyselyaineiston litterointi	25
6	Aineiston analysointi	30
7	Johtopäätökset	33
	Lähteet	34
	Liitteet	37

1 Johdanto

Opinnäytetyössä toimittiin yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran yksikön KENNO-hankkeen kanssa, joka toimii yrityshautomona. Työn tarkoituksena oli selvittää Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden mieltymyksiä yrittäjyyttä kohtaan. Lisäksi selvitettiin realistista kuvaa kuinka perustaa yritys, teorian sekä yrittäjien kokemusten pohjalta.

Opinnäytetyö etenee niin, että aluksi perehdytään toimintaympäristöön, eli Laurea-ammattikorkeakouluun. Tämän jälkeen käsitellään yrittäjyyttä yleiskäsitteenä, jonka jälkeen keskitytään yrittäjyyteen Suomessa. Koska tutkimuskohteena ovat nuoret yrittäjät, työssä on myös syvennytty suomalaisten nuorten asenteisiin ja arvoihin yrittäjyyttä kohtaan. Teoriaperustaan perehtymisen jälkeen laadittiin teemahaastattelupohjat ja suoritettiin yksilöhaastattelut kolmelle pääkaupunkiseudulla toimivalle nuorelle ravintola-alan yrittäjille. Teemahaastatteluiden jälkeen toteutettiin kysely Laurea-ammattikorkeakouluopiskelijoille Leppävaaran toimipisteessä.

Työssä haluttiin perehtyä yrityksen perustamiseen, yritystoimintaan, menestyvään yritystoimintaan, yrittäjyyteen, yrittäjyyden riskeihin, velvollisuuksiin, haasteisiin. Työssä pyrittiin selvittämään, minkälaiset näkökulmat nuorilla on yrittäjyydestä ja kuinka yhteneväiset ne ovat yrittäjien kanssa. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää miten Laurea-ammattikorkeakoulu voisi motivoida, sekä tukea nuoria opiskelijoita yrittäjyyteen. Työn näkökulma pohjautuu koko ajan opiskelijoiden yrittäjyysvalmiuteen, -kiinnostukseen sekä tukipalveluihin, joita Laurea-ammattikorkeakoulu tulisi mahdollisesti tarjoamaan tulevaisuudessa.

Yrittäjyysteoriaan perehtymisen sekä suomalaisten nuorten asenteisiin yrittäjyyttä kohtaan syventymisen jälkeen tutkimustuloksia alettiin analysoida. Yrittäjähaastatteluiden tuloksia peilattiin nuorten asenteisiin yrittäjyyttä kohtaan. Tämän jälkeen toteutettiin kysely Laurea-ammattikorkeakoulussa, jotta saatiin ammattikorkeakouluopiskelijoiden näkökulma siihen, kuinka oppilaitos voisi näihin asioihin antaa tukea. Tuloksista selviää, että Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijat toivoisivat lisätietoa yrittäjyydestä. Työn tavoitteena oli kehittää jo olemassa olevaa yrityshautomoa, KENNO-hanketta, ja antaa sille tietoa nuorten opiskelijoiden kuvasta yrittäjyyttä kohtaan.

2 Toimintaympäristö

Tässä kappaleessa kerrotaan Laurea ammattikorkeakoulusta ja keskitytään Leppävaaran toimipisteeseen, joka toimi toimintaympäristönä työn aikana. Tutkimuksemme tuloksia hyödynnetään Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran toimipisteen KENNO-hankkeessa, jonka kanssa toimittiin yhteistyössä työn aikana. Laurea ammattikorkeakoulu on uutta osaamista tuottava palveluinnovaatioiden ammattikorkeakoulu. Laureassa on opiskelijoita noin 8000 ja henkilökuntaa 550. Laureassa on 16 koulutusohjelmaa, joista seitsemän on englanninkielisiä. Laurea-ammattikorkeakoulun toiminnassa korostuu työelämäläheisyys ja arvoina yhteisöllisyys, sosiaalinen vastuullisuus sekä luovuus. Laurea-ammattikorkeakoululla on seitsemän yksikköä Uudellamaalla Helsinkiä lukuun ottamatta. (Laurea-ammattikorkeakoulu 2010.)

Laurea Leppävaara on suurin Laurea-ammattikorkeakoulujen toimintayksikkö ja sitä kutsutaan nimellä Laurea SID, eli Service Innovation and Design. Laureassa on tarjolla sekä ammattikorkeakoulututkintoon että ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavia koulutusohjelmia, joista osa toimii englannin kielellä. Laureassa opiskeluita sovelletaan teoriasta käytäntöön yhdistämällä teoriaa aitoihin työelämän kehittämishankkeisiin koko opiskelun ajan. Laurea Leppävaaran toimipisteessä on viisi eri nuorten AMK koulutusohjelmaa: Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma, liiketalouden koulutusohjelma, palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma, tietojenkäsittelyn koulutusohjelma sekä turvallisuusalan koulutusohjelma. Lisäksi tarjolla on muutamia aikuis-, ylempiä sekä englanninkielisiä tutkintoja. Laureassa opinnot kestävät keskimäärin 3,5 vuotta ja opintojen laajuus on 210 opintopistettä. Laurea Leppävaarasta valmistuu innovatiivisia, kansainvälisiä ja kehittämisorientoituneita palveluliiketoiminnan osaajia. (Laurea-ammattikorkeakoulu 2010.)

Ammattikorkeakoulujen yritysstrategiapohjasta vastaa Arene ry, joka on ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Arene ry:n tarkoituksena on kehittää Suomen ammattikorkeakoulujärjestelmää, sekä lisätä yhteistyötä ammattikorkeakoulujen välillä. Tällä hetkellä noin 2 prosenttia ammattikorkeakoulusta valmistuneista nuorista ryhtyy yksityisyrittäjäksi. (Yrittäjät 2013.)

Arene ry aloitti vuonna 2005 ammattikorkeakouluille suunnatun yrittäjyysstrategian, jonka tarkoituksena oli saada joka seitsemäs opiskelija innostumaan yksityisyrittäjyydestä ja toimimaan yksityisyrittäjänä 10 vuoden kuluessa tutkinnon valmistumisesta. Tällä yrittäjyysstrategialla tähdätään siihen, että opiskelijat toimivat suunnitelmalla on pyritty saamaan tutkinnon suorittajista yrittäjyystietoisempia sekä omaksumaan yrittäjyysasenteita. Toiminnalla on pyritty varmistamaan se, että ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet yksityisyrittäjät ovat innovatiivisempia sekä ammattitaitoisempia ja heidän lopettamisprosenttinsa on keskimääräistä alhaisempi. (Yrittäjät 2013.)

Ammattikorkeakouluopinnoissa tämä näkyy yrittäjyysopintojen määrän lisäyksenä pakollisina tai valinnaisina opintojaksoina. Myös kaikkiin ammattikorkeakouluihin on perustettu yrityshautomoita, jonka toiminnan tarkoituksena on tarjota keskustelua, tietoa ja tukea yritystoiminnasta ja antaa opiskelijoille mahdollisuus kokeilla heidän liikeideoidensa toimivuutta. (Yrittäjät 2013.)

Arene ry:n toiminnallinen visio vuodelle 2010 pyrki siihen, että opiskelijalle luodaan yrittäjyyttä tukeva ilmapiiri jo opintojen alkuvaiheessa. Opintojen edetessä opiskelijalle annetaan mahdollisuus käyttää omaa innovatiivisuuttaan, näkemään virheitä suurten yritysten tavassa toimia ja pyrkiä kokeilemaan näiden omien innovaatioidensa kantavuutta yrityshautomoissa. Näillä tukitoimilla annetaan opiskelijalle pohja yksityisyrittäjyydelle, mutta lopullisen päätöksen yrittäjäksi ryhtymisestä opiskelija tekee oman persoonallisuutensa ja kokemustensa kautta (Katso Liite 1). Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran toimipisteessä toimii tämänlainen yrityshautomo, jota käsitellään tarkemmin seuraavassa kappaleessa. (Arene 2013.)

Kenno-hanke toimii Leppävaaran yksikössä. Hankkeen tavoitteena on kasvattaa yrittäjyysinnostusta Leppävaaran yksikössä ja yhteisössä. Lisäksi tavoitteena on tukea verkostoitumista saattamalla yrittäjyydestä kiinnostuneita opiskelijoita yhteen sekä löytää työkalu ohjaajille yrittäjyydestä kiinnostuneita opiskelijoita varten. Kohderyhmänä toimivat Laurea Leppävaaran tietojenkäsittelyn, liiketalouden sekä matkailu- ja ravitsemusalan nuorten koulutusohjelmat. Lisäksi pyrkimyksenä on verkostoitua yrittäjien kanssa. Hanke lupaa opiskelijalle lisää tietoa yrittäjänä toimimisesta ja tilaisuuksia ja mahdollisuuksia viedä omaa yrittäjän uraa eteenpäin sekä tiedon että vertaistuen avulla. Lisäksi opiskelijalle tarjotaan henkilökohtaista keskustelua yrittäjyydestä sekä innostavaa ja tukevaa toimintaa. Toimintana esimerkiksi hankkeessa toimivien ohjaajien suunnittelemat Yrittäjyystiistait, jotka ovat avoinna kaikille opiskelijoille.

3 Yrittäjyys

Yrittäminen on uuden luomista, mahdollisuuksien löytämistä ja näkemistä, kovaa työtä sekä osaamisen monipuolistamista. Yrittäjä sanassa yhdistyvät mielikuviin työ, sisu, itsenäisyys ja vastuun ottaminen. Mielikuvat ja vaatimustasot vaikuttavat yrittäjäksi ryhtymisen motivaatioon. Sisäinen yrittäjyys eli yritteliäisyys ohjaa tulokselliseen työntekoon oma-aloitteisesti. Yrittäjät voidaan jakaa kahteen ryhmään: pakkoyrittäjiin ja mahdollisuusyrittäjiin. Yrittäjäksi lähtevillä syyt voivat olla hyvin erilaisia. Joillekin yrittäjyys on luontainen kutsumus tai opittu elämäntapa. Yrittäjätutkimuksissa korostuukin vanhempien yrittäjätaustat. Tutkimuksen mukaan on todettu, että henkilön todennäköisyys ryhtyä yrittäjäksi on suurempi mikäli toinen tai molemmat vanhemmista toimivat yrittäjinä. Toiset tarvitsevat itsenäisyyttä ja olla itsensä pomoja ja halua näyttää, että pystyy luomaan ja johtaa yritystä itse. Tavanomaisempaa on

ryhtyä yrittäjäksi kun on kerryttänyt ensin kokemusta ja osaamista toisen palveluksessa. (Keitele 2008, 23.)

Toisille yrittäjyys on vaihtoehto päästä kiinni työelämään. Tällä hetkellä on vakinaisen työpaikan saaminen kiven alla pätkätöiden ja pientenkin osatehtävien ulkoistamisen takia, joten tästä syystä moni joutuu niin sanotusti yrittäjäksi tahtomattaan. Tämän tyyppinen yrittäjyys on vaihtoehto työllistää itsensä ja saada tuloja omaan talouteensa. (Keitele 2008, 11.)

Toisille yrittäjäksi lähteminen on pitkään olemassa ollut haave toimia "omana herranaan" palkkatyötä rutiinimaisuutta vastaan. Se myös koetaan mieluisaksi, hauskaksi ja tuottavaksi elämäntavaksi. Yrittäjänä voit vapaasti toteuttaa itseäsi ja omilla ehdoillasi. Asiakkaat ovat se tekijä, joka määrittelee toimintaasi (Lehtipuro, K, Kangasaho, E & Niemelä, T 1999, 23) Kilpailukyky on yksi suurimmista haasteista nykypäivänä yrittäjille, koska useimmilla toimialoilla nykyisin ylitarjontaa. Rahoituslaskelmat on myös laadittava huolellisesti käyttäen erilaisia ja erimittaisia budjetteja. Nämä ovat olla haasteellisia suunnitella ja siitä syystä ne ovat kompastuskivi monelle aloittavalle yritykselle. Kannattaa tutustua erilaisiin rahoitusvaihtoehtoihin yritystä perustaessa. Menestyvä yritystoiminta perustuu huolelliseen suunnitteluun. Suunnittelu kattaa koko yritystoiminnan. (Sutinen & Viklund 2005, 53 - 111.)

On hyvä tutkiskella itseään kriittisesti ja miettiä onko itsestä yrittäjäksi. Yrittäjäksi lähtevän on hyvä kysellä itseltään onko valmis kaikkeen mitä yrittäjänä tulevalta vaaditaan. Yrittäjällä tulee todennäköisesti olemaan taloudellista pelkoa, arvaamattomia tilanteita sekä vapaa-ajan puutetta. On tärkeää pohtia ovatko ammattitaitosi ja kokemuksesi riittävät, oletko valmis luopumaan tilapäisesti harrastuksistasi, onko terveytesi ja fyysinen kuntosi riittävän hyvä, onko sinulla riittävästi tahdonvoimaa selviytyä eteen tulevista vaikeuksista, oletko valmis taloudelliseen riskinottoon, uskotko saavasi töitä sen jälkeen, kun olet toiminut itsenäisenä yrittäjänä, pystytkö tekemään itsenäisiä päätöksiä. Yrittäjänä sinulla tulee luultavasti olemaan pitkiä työpäiviä sekä varallisuutesi on kiinni yrityksessä, joka luo henkistä raskautta. (Sutinen & Viklund 2005, 39 - 41.)

Ennen lähtemistä täyspäiväiseksi yrittäjäksi, on hyvin tärkeää kartoittaa kaikki seikat, jotka liittyvät yrittäjäosaamiseen ja tehdä suunnitelmat perustamisesta ja yrityksen televaisuudesta hyvin tarkasti. Nämä ovat pohjaa menestyvälle yrittäjyydelle. Yrittäjän tärkein voimavara on myös oma ammattitaito, joka on luotu koulutuksen sekä kokemuksen kautta. Ammattitaito luo paremmat mahdollisuudet menestyä. (Sutinen & Viklund 2005, 35 - 41.)

Yrittäjäksi lähtiessään kaiken ydin on yritysidea ja toiminta-ajatus, tämä määrittelee miksi yritys lähtee markkinoille ja mitkä ovat sen perustehtävät. Aloittavan yrittäjän ensimmäiset vuodet ovat tavallisimmin haastavimmat. On arvioitu, että puolet yrityksistä katu viiden en-

simmäisen vuoden aikana. Yrittäjäksi lähtiessään tulee olla vankka alan ammattitaito, joka muodostuu koulutuksesta ja kokemuksesta, lisäksi on tunnettava perustiedot markkinoinnista ja talousasioista. Kirjanpidon hoito on suositeltavaa ulkoistaa tilitoimistoon. Se mikä tekee yrittäjästä itse menestyjän, on ammattitaito alasta, jolle ryhtyy sekä suuri halu kehittyä. Menestykseen vaaditaan myös hyvä yritysidea sekä toimintaympäristöön liittyvät tekijät. (Lojander & Suonpää 2004, 26.)

Yrittäjäksi lähtemisen vaikutuksia kuvataan kolmella eri tekijällä: taustatekijällä, henkilökohtaisilla taustatekijöillä sekä työtilanteeseen vaikuttavilla taustatekijöillä. Henkilön taustatekijöillä tarkoitetaan perhetaustaa, roolimalleja ja kertynyttä työkokemusta. Henkilökohtaisilla taustatekijöillä tarkoitetaan arvoja, asenteita, henkilökohtaisia ominaisuuksia sekä persoonallisuutta. Kolmantena päätöksen tekoon vaikuttaa työtilanne, minkälainen työtilanne on sillä hetkellä. Onko esimerkiksi yhteiskunnassamme hyvä hetki perustaa yritystä, onko ilmapii-ri kannustava sekä tarjolla olevat työvaihtoehdot. (Jylhä & Viitala 2001, 23.)

Oppilaitoksissa opetetaan jonkun verran yrittäjyyttä, mutta niiden on yhä enemmän hankittava itse rahoitusta ja tehtävä yhteistyötä yritysten kanssa, jotta oppiminen olisi suurempaa ja hyödyllisempää. (Keitele 2008, 13-14). Laurea-ammattikorkeakoulussa järjestetään tällä hetkellä Yrittäjyystiistai-tapahtumia, joissa vierailee yrittäjiä yritysmaailmasta luennoimassa omista kokemuksistaan yrittäjänä. Nämä tilaisuudet ovat olleet opiskelijoille mieleen ja luonut kiinnostusta opiskelijoiden keskuudessa. Yrittäjyystiedon kasvattamisen tarkoituksena oppilaiden keskuudessa on antaa virikkeitä oppilaille eikä niinkään varsinaisia valmiuksia. (Keitele s. 13-14.) Hallituksen yrittäjäpoliittisen ohjelman johtajana toiminut (2003-2005) Raimo Luoma onkin sanonut, että koulun tehtävänä on ensikädessä kasvattaa aktiiviseen kansalaisuuteen ylipäänsä eikä yllyttää ihmisiä ottamaan 20-vuotiaana riskiä ja velkaa. ”On parempi ensin hankkia työkokemusta ja elämännäkemyksiä, ehkäpä hieman varallisuuttakin, jotta yritystä aloittaessa olisi myös omaa pääomaa. (Keitele 2008, 13-14.)

3.1 Yrittäjyys Suomessa

Tässä luvussa käsitellään yrittäjyyttä Suomessa. Työssä hahmotetaan yrittäjäosaamista, sekä minkälaisia vaiheita yrittäjät tulevat käymään ennen kuin pääsevät ajatuksesta itse konkreettisempiin tekoihin. Työssä käydään läpi yrittäjyyden perustekijöitä, yrittäjän määrittelyä, yrittäjäksi ryhtymistä, yrittäjien motiiveita, esteitä sekä epäonnistumisen syitä. Työssä tullaan myös tutustumaan yritystoiminnan perustekijöihin, yritysmuodon valintaan sekä rahoitukseen. Työhön valittiin nämä asiat, sillä koettiin, että näiden asioiden kautta pystytään kuvaamaan hyvin yrittäjäksi lähtemistä sekä mitä haasteita se tuo eteen. Työssä selvennetään tukipilareita, joita aloittava yrittäjä tulee tarvitsemaan ja saamaan, jotta yrityksestä muo-

dostuusi mahdollisimman kannattava ja menestyvä. Työssä pyrittiin myös selvittämään, minkälaista tukea yrittäjän olisi hyvä saada yrityksen perustamisprosessin aikana.

Halu aloittaa yritys → Liikeidea → Suunnittelu → Markkinoiden tunnustelu → Yrityksen perustaminen → Kehitys- ja liiketoimintasuunnitelma

Kuvio 1: Perustamisprosessin kulku

Tässä kaaviossa ilmenee kuinka prosessi etenee halusta lähteä yrittäjäksi siihen pisteeseen kun liiketoimintasuunnitelmaa aletaan laatia. Ensimmäisenä syntyy idea yksityisyrittäjäksi lähtemiseen, jonka jälkeen liikeideaa aletaan miettiä sekä suunnitella. Kun on päästy liikeidean kanssa eteenpäin, on hyvä tunnustella markkinoita ja miettiä kilpailijoita alalla. Kun nämä on otettu huomioon ja uskoo pärjäävänsä alalla alkaa yrityksen perustamissuunnitelmat sekä konkreettisemmat teot esimerkiksi liiketilan etsiminen sekä apurahojen hakeminen. Kun yritys on saatu perustettua alkaa yrittäjällä yrityksen kehittämistoimet sekä liiketoimintasuunnitelman laatiminen. (Yrittäjät 2013.)

Yrityksien merkitys yhteiskunnassamme on suuri sillä ne luovat työpaikkoja, pitävät yllä yhteiskunnan kehitystä sekä maksavat julkiselle sektorille veroja. Yritykset työllistävät monia suomalaisia ja ne työllistävät enemmän kuin julkinen sektori yhteensä. Suomen kehityksen kannalta yritykset ovat myös suuressa asemassa, sillä ne pitävät Suomen kansainvälisesti kilpailukykyisenä ja esimerkiksi kouluttavat henkilöstöään ja näin kansainvälinen kilpailukyky säilyy. Valtiolla ja kunnilla yritykset ovat hyvin tärkeä tulon lähde verojen maksajina. Yritys siis osallistuu koko yhteiskunnan kehittämiseen maksamalla julkisen vallan määrittelemiä veroja sekä muita maksuja. (Yrittäjät 2006.)

Suomessa asenne yrittäjyyttä kohtaan on muuttunut positiivisempaan suuntaan ja tästä osasyynä on yrittäjyyden ottaminen mukaan kansalliseen opetussuunnitelmaan vuonna 1994. Paula Kyrö uskoo, että koulutuksen avulla voidaan edesauttaa yrittäjyysidentiteetin syntymistä. (Aalto university magazine 3/2013) Suomeen tarvitaan lisää yrittäjiä talouskasvun näkökulmasta, ettei se käänny negatiiviseen suuntaan. Sen kohtalon ratkaisee yksityinen yritteliäisyys, myös kotimarkkinasektorilla, emme elä ainoastaan pelkästä suurteollisuudesta, joka työllistää yhä harvempia. ”Suomessa yrittäjiä arvostetaan ja heihin kohdistuva ajattelu on suotuisaa, mutta päätös lähteä yrittäjäksi ei ole yhtä haluttu. Tässä se haaste onkin, yrittäjyys on nostettava tasavertaiseksi uravaihtoehdoksi muiden rinnalle”, sanoo Tohtori Jarna Heinonen Turun Kauppakorkeakoulun PK-Instituutin johtaja, kirjassa Yrittäminen aina kannattaa. (Keitele 2008, 11-16.)

Suomessa oli tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan 322 232 yritystä vuonna 2011, jotka työllistivät 1 486 000 henkilöä palkansaajina tai yrittäjinä. Liikevaihtoa nämä yritykset tekivät 385,2 miljardia euroa. Verrattuna edellisvuoteen kasvua oli prosentin verran eli yrityksiä oli 3 300 enemmän ja henkilöstöä kolme prosenttia, 42 100 henkilöä enemmän. Tilastokeskuksen mukaan yrityksistä 99,1 prosenttia oli pieniä eli alle 50 henkilöä työllistäviä. Keskisuuria, alle 250 henkilöä työllistäviä oli 0,7 prosenttia ja suuria yli 250 henkilöä työllistäviä 0,2 prosenttia. (Yrittäjät 2013.)

Tilastokeskuksen tilastoissa selviää, että Suomessa toimivista yrityksistä noin 98 prosenttia eli 258 882 kappaletta on omistaja tyypiltään yksityisiä kotimaisia yrityksiä ja ne työllistivät kolme neljäsosaa kaikista yritysten henkilöstöstä. Tämän tapainen omistajatyyppi, yksityinen kotimainen, on ollut jo pitkään trendi Suomessa. Näiden rinnalla toimii kuitenkin usea joukko ulkomaalaisia yrityksiä, jotka kasvattavat asemaansa koko ajan. Ulkomaalaisomisteisia yrityksiä Suomessa oli vuonna 3 367 kappaletta vuonna 2009 ja ne työllistivät yhteensä 228 000 henkilöä. Myös valtion ja kuntien omistamat yritykset ovat viime vuosina lisääntyneet, niitä oli vuonna 2009 ollut yhteensä 1510 kappaletta.

(Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

Suurin suomessa olevista yrittäjistä olivat mikroyrityksiä, joissa ei ole yrittäjän lisäksi yhtään palkattua täysipäiväistä työntekijää. Siispä valtaosa Suomen yrityksistä toimii sillä periaatteella, että ovat yhden ihmisen tai perheen omistamia. Tutkimuksien perusteella yrittäjiksi ryhdytään tavallisimmin 35-40 -vuoden ikäisinä. Suomeen tarvitaan lisää yrittäjiä talouskasvun näkökulmasta, ettei se käänny negatiiviseen suuntaan. Sen kohtalon ratkaisee yksityinen yritteliäisyys, myös kotimarkkinasektorilla, emme elä ainoastaan pelkästä suurteollisuudesta, joka työllistää yhä harvempia. "Suomessa yrittäjiä arvostetaan ja heihin kohdistuva ajattelu on suotuisaa, mutta päätös lähteä yrittäjäksi ei ole yhtä haluttu. Tässä se haaste onkin, yrittäjyys on nostettava tasavertaiseksi uravaihtoehdoksi muiden rinnalle", sanoo Tohtori Jarna Heinonen Turun Kauppakorkeakoulun PK-Instituutin johtaja, kirjassa Yrittäminen aina kannattaa. (Keitele 2008, 11-16.)

On arvioitu, että vuosien 2001 ja 2010 välillä noin 80.000 suurten ikäluokkien yrittäjää lopettivat yrittäjänä olemisen ja siirtyivät eläkkeelle ja näistä noin neljänneksellä oli yrityksen jatkaja ollut tiedossa omasta perheestään tai yrityksen sisältä. Näin ollen kun yritykselle ei ole ollut seuraajaa kymmeniä tuhansia yrityksiä on lopettanut toimintansa Suomessa lähivuosina. Tämä luo siis hyvät mahdollisuudet uusille yrittäjille tulla markkinoille, sillä ennen ei ole ollut näin suurta tilaa uusille yrittäjille. (Keitele 2008, 11.)

Työ- ja elinkeinoministeriön 29/ 2008 julkaistussa artikkelissa "Yrittäjyys valintana työuran eri vaiheissa", jonka tarkastelun kohteena ovat nuoret ja ikääntyneet selviää, että yrittäjyys

on miesvaltaista, naisyrittäjyyttä on eniten nuorten keskuudessa. On arvioitu, että keskimäärin kaksi kolmesta yrittäjästä on miehiä. Nuorten yrittäjyysaiheisista tutkimuksista on selvinnyt myös, että Suomessa on vähän nuoria yrittäjiä, joilla on korkeakoulututkinto. Nuoret yrittäjät, joilla on korkeakoulutusta, on kuitenkin yleistymään päin. Yrittäjyys on monilla aloilla ajankohtaisempi vaihtoehto vasta työvuosien ja kokemuksen lisääntymisen myötä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.)

Yrittäjyyttä on monenlaista ja yrityksiä on monen kokoisia. Vaikka Suomessa liiketoiminta on pientä, siihen ollaan luultavimmin tyytyväisiä, sillä kasvupyrkimykset tulosten mukaa ovat vähäisiä. Tässä on kuitenkin eroja ikäryhmien välillä, nuoret 18-29-vuotiaat kokevat liiketoiminnan kasvattamisen houkuttelevampana kuin vanhemmat ikäryhmät. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008.) Yleisimpiä Suomessa harjoitettavia yritysmuotoja ovat avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, elinkeinonharjoittaja, osakeyhtiö, julkinen osakeyhtiö, osuuskunta, joita käsitellään tarkemmin seuraavassa kappaleessa.

3.2 Yritysmuodot

Tässä kappaleessa käydään yleisimpiä yritysmuotoja läpi ja miten ne eroavat toisistaan. Yritysmuodon valinta riippuu yrityksen monista eri asioista ja siitä miten on päätetty asioista ottaa vastuuta. Osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö, toiminimi vai osuuskunta riippuu siitä, mitä yrityksessä tehdään sekä paljonko pääomaa on koottava aloittamiseen sekä miten haluaa itseään verotettavan. Henkilöyrityksiksi kutsutaan toiminimeä, kommandiittiyhtiötä ja avointa yhtiötä. Pääomayrityksiksi sanotaan osakeyhtiöitä ja osuuskuntaa, sillä niillä on määrätty pääoma ja ne ovat omistajiinsa nähden itsenäisiä oikeushenkilöitä. Pääomayritykset ja henkilöyritykset eroavat toisistaan riskien, päätöksenteon, vastuiden, varojen noston, voiton jaon sekä valvonnan suhteen. Yritysmuotoa miettiessään yrittäjän on hyvä keskustella asiantuntijoiden kanssa eri yritysmuodon vaihtoehtoista ja niihin liittyvistä kysymyksistä ja myös yrityksen muodon vaihtumisesta laajenemisen myötä. (Keitele 2008, 77.)

Tilastokeskuksen tilastojen mukaan eniten vuonna 2009 oli Suomessa osakeyhtiöitä (46,6 %), toiseksi eniten oli toiminimiä (40,70 %). Vähiten Suomessa oli kommandiittiyhtiöitä (7,6 %), avoin yhtiöitä (2,7 %), osuuskuntia (0,6 %) sekä muita yritysmuotoja (1,4 %). (Tilastokeskus 2009.) Pääomayrityksiä ovat osuuskunta ja osakeyhtiö. Yhdessä perustettavaa yritystä voidaan joissakin tapauksissa kutsua osuuskunnaksi. Jotta näin olisi, siinä täytyy olla vähintään kolme jäsentä joista kullakin on vain yksi ääni (vaikka joku sijoittaisi usean osuuden verran rahaa). Toisen asteen osuuskunniksi kutsutaan yhtiöitä, joissa äänivalta riippuu sijoituksesta. (Lojander & Suonpää 2004, 35- 37.)

Kun yrityksen perustaa suurempi joukko ja kun yritykseen sidotaan suuri määrä rahaa, on osakeyhtiö yleisin yritysmuoto yritykselle. Osakeyhtiössä vastuu on sijoitettu pääomaan, mutta yrityksen alkuvaiheessa perustaja usein joutuu kiinnittämään omaa omaisuuttaan esimerkiksi luottojen vakuudeksi. Voitoista ja tappioista vastataan itse ja voiton maksu suoritetaan jakamalla osinkoa osakkaille. Osakeyhtiössä hallitus, yhtiökokous ja toimitusjohtaja tekevät päätöksiä keskenään. Osakkaiden vaihtuminen osakeyhtiön sisällä, ei vaikuta mitenkään yrityksen olemassa oloon. Perustajana voi toimia myös yksi henkilö, jolloin se on niin sanottu yhden miehen osakeyhtiö. (Lojander & Suonpää 2004, 35.)

Henkilöyritysten yleisimpiä muotoja ovat avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö sekä yksityinen elinkeinoharjoittaja, joka on yksinkertaisin yritysmuoto kun yritystä lähtee perustamaan yksin. Sen perustaminen ei vaadi suurta pääomaa ja sillä on oma kirjanpito. Yrittäjä vastaa omalla omaisuudellaan syntyneistä velvoitteista ja tuotot hän saa itselleen. Yksityisellä elinkeinoharjoittajalla on henkilökohtainen vastuu tehdä yrityksessään kaikki päätökset ja ratkaisut itse. Yrittäjä vastaa omasta toiminimestään ja vastuistaan ominaan. Yrityksen jatkuvuutta ajatellen yksityinen toiminimi on yritysmuodoista hankalin, jos jatkajaa ei ole valmisteltu kun yrittäjä lopettaa syystä tai toisesta. (Lojander & Suonpää 2004, 34-35.)

Avoin yhtiö on vähintään kahden osakkaan liittoutuma. Kaikki osakkaat elinkeinoharjoittajan tavoin ovat vastuussa sitoumuksistaan omaisuudellaan, voitoista ja tappiosta sovittaa jakamisen perustein. Avoimen yhtiön osakkaina voivat olla myös yhtiöitä. Yritysmuotona tämä on melko harvinainen, sillä se edellyttää osakkaiden keskuudessa täyttä luottamusta, sillä kaikki osakkaat voivat edustaa yhtiötä ja tehdä sen nimiin sitoumuksia. (Lojander & Suonpää 2004, 34.)

Kommandiittiyhtiö vaatii saman lailla kuin avoin yhtiö kaksi perustajaa ja yhtiömiehillä on vastuu vastata omaisuudellaan syntyneistä velvoitteista. Voitoista ja tappiosta sovitaan tässäkin myös jakamisen perustein, kuten avoimessa yhtiössä. Kommandiittiyhtiössä päätöksiä ja ratkaisuja tekevät vastuunalaiset yhtiömiehet ja heillä yhdessä päätösvaltaa. (Lojander & Suonpää 2004, 35.)

3.3 Yrityksen perustaminen

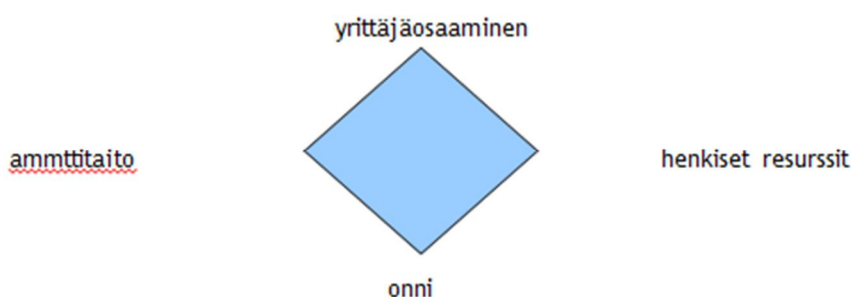
Ennen lähtemistä täyspäiväiseksi yrittäjäksi, on hyvin tärkeää kartoittaa kaikki seikat, jotka liittyvät yrittäjäosaamiseen ja tehdä suunnitelmat perustamisesta ja yrityksen tulevaisuudesta hyvin tarkasti. Nämä ovat pohjaa menestyvälle yrittäjyydelle. Yrittäjän tärkein voimavara on myös oma ammattitaito, joka on luotu koulutuksen sekä kokemuksen kautta. Ammattitaito luo paremmat mahdollisuudet menestyä. (Sutinen & Viklund 2005, 35 - 41.)

On hyvä tutkiskella itseään kriittisesti ja miettiä onko itsestä yrittäjäksi. Yrittäjäksi lähtevän on hyvä kysellä itseltään onko valmis kaikkeen mitä yrittäjänä tulevalta vaaditaan. Yrittäjällä tulee todennäköisesti olemaan taloudellista pelkoa, arvaamattomia tilanteita sekä vapaa-ajan puutetta. On tärkeää pohtia ovatko ammattitaitosi ja kokemuksesi riittävät, oletko valmis luopumaan tilapäisesti harrastuksistasi, onko terveytesi ja fyysinen kuntosi riittävän hyvä, onko sinulla riittävästi tahdonvoimaa selviytyä eteen tulevista vaikeuksista, oletko valmis taloudelliseen riskinottoon, uskotko saavasi töitä sen jälkeen, kun olet toiminut itsenäisenä yrittäjänä, pystytkö tekemään itsenäisiä päätöksiä. Yrittäjänä sinulla tulee luultavasti olemaan pitkiä työpäiviä sekä varallisuutesi on kiinni yrityksessä, joka luo henkistä raskautta. (Sutinen & Viklund 2005, 39 - 41.)

Kilpailukyky on yksi suurimmista haasteista nykypäivänä yrittäjille, koska useimmilla toimialoilla nykyisin ylitarjontaa. Rahoituslaskelmat on myös laadittava huolellisesti käyttäen erilaisia ja erimittaisia budjetteja. Nämä ovat olla haasteellisia suunnitella, ja siitä syystä ne ovat kompastuskivi monelle aloittavalle yritykselle. Siksi kannattaakin tutustua erilaisiin rahoitusvaihtoehtoihin yritystä perustaessa. Menestyvä yritystoiminta perustuu huolelliseen suunnitteluun. Suunnittelu kattaa koko yritystoiminnan. (Sutinen & Viklund 2005, 53 - 111.)

Yrittäjäksi lähtiessään kaiken ydin on yritysidea ja toiminta-ajatus ja tämä määrittelee miksi yritys lähtee markkinoille ja sen perustehtävät. Aloittavan yrittäjän ensimmäiset vuodet ovat tavallisemmin haastavimmat. On arvioitu, että puolet yrityksistä katuvi viiden ensimmäisen vuoden aikana. Yrittäjäksi lähtiessään tulee olla vankka alan ammattitaito, joka muodostuu koulutuksesta ja kokemuksesta sekä on tunnettava perustiedot markkinoinnista ja talousasioista. Kirjanpidon hoito on suositeltavaa ulkoistaa tilitoimistoon. Se mikä tekee yrittäjästä itse menestyjän, on ammattitaito alasta, jolle ryhtyy sekä suuri halu kehittyä. Menestykseen vaaditaan myös hyvä yritysidea sekä toimintaympäristöön liittyvät tekijät. (Lojander & Suonpää 2004, 26.)

Sutinen ja Antikainen kuvaavat Pk-yrittäjän käsikirjassa yrittäjyyden menestymisen nelikulmio, jota yrittäjä tarvitsee onnistuakseen.

Kuvio 2: Menestymisen nelikulmio

Menestymisen nelikulmion muodostuu yrittäjäosaamisesta, henkisistä resursseista, ammattitaidosta ja onnesta. Yrittäjäosaaminen pitää sisällään kaiken sen, mitä tarvitaan yrityksen toiminnan hoitamiseen: markkinointia, rahoitusta, verotusta, kirjanpitoa, neuvottelukykä. Ammattitaidolla tarkoitetaan nelikulmiossa oman alansa erikoisosaamista ja ammattitaitoa. Henkisillä resursseilla yrittäjä uskoo itseensä ja siihen mitä on tekemässä. Vahva paineensieto kyky on yrittäjän yksi tärkeimmistä ominaisuuksista onnistumisen kannalta. Sutinen ja Antikainen kuvaavat myös, että yrittäjät tarvitsevat myös onnea menestymiseen. Menestyvän yrittäjän toiminta lienee mahdollisuuksien havaitsemista ja niihin ennakkoluulottomasti tarttumista. (Antikainen & Sutinen 1996, 35.)

Yrityksen perustamiseen tukea saa julkiselta sektorilta, valtiolta ja kunnilta, noin 1200 toimipisteestä ympäri Suomen. Julkiselta sektorilta aloittava yritys saa tukea, neuvoa, opastusta, rahoitusta, työvoimaa, toimitiloja sekä kontakteja. Rahoitustukea yrittäjät voivat hakea apua esimerkiksi Finnvera:lta ja Tekes:ltä. Nämä yritykset tarjoavat apua yrittäjille alkuprosessin helpottamiseen. Yleensä Yrityksen perustamisvaiheessa menoja yrittäjällä on enemmän kuin tuloja. Organisaatioiden apu ei poista riskejä, mutta helpottavat alkuun pääsemistä. (Finnvera 2013.)

Yrityksen perustamisen alkuprosessi vaatii yrittäjältä tarkkaa suunnittelua, paperityötä sekä ilmoittautumista eri rekistereihin (kaupparekisteri, ALV-rekisteri, ennakonpidätyksrekisteri, työnantajarekisteri, eräiden säänneltyjen toimialojen erityiset rekisterit sekä muita). Yrittäjän on valittava yritysmuoto, miten hoitaa rahoituksen, laskea kannattavuutta sekä budjetit, hankkia tilintarkastaja, hoitaa vero- ja pankkiasiat, etsiä toimitila ja miettiä kuinka hoitaa kirjanpitoa. Yrittäjän täytyy myös alkaa maksamaan heti veroja, eläkemaksuja, palkkoja ja työnantajanmaksuja. On myös hyvä kirkastaa omaa liikeidea. Näiden asioiden hoitamiseen yrittäjällä kuluu aikaa, mutta on tärkeää hoitaa nämä byrokraatiat huolellisesti kuntoon, jotta saa oikeusturvaa, rahoitusta sekä rauhan keskittyä yritykseen. (Yrityksen perustaminen 2013.)

4 Nuorten asenteen ja arvot yrittäjyyteen

Opinnäyteyössä keskityttiin suurimmalta osalta nuorten yrittäjyyteen ja heidän motiiveihinsa yrittäjyyttä kohtaan. Työssä haluttiin selvittää mitä nuoret ajattelet yrittäjyydestä ja ovatko he kiinnostuneita yksityisyrittäjiksi. Aineistoina tutkimuksen aiheille toimi aikaisemmat tutkimukset aiheesta, joissa pohditaan yrittäjyyttä nuorten arvo-, asenne- ja kokemusmaailman kautta.

Suomessa nuorille teetetyssä tutkimuksessa selviää, että moni heistä kokee yrittäjyyden riskialttiina ja vähemmän kiinnostavana uravaihtoehtona. Moni nuori kokee kiinnostusta yrittäjyyttä kohtaan, mutta lähteminen yrittäjäksi mielletään vaikeana ja pelätään epäonnistumi-

sen riskiä. Tutkimuksissa selviää, että suomalaiset ajattelevat yrittäjyyttä myönteisesti, mutta vain harva kokee sen itselleen sopivaksi. (Tutkielmat 2006.)

Savonian ammattikorkeakoulussa tutkittiin opiskelijoiden yrittäjyysasenteita vuonna 2006 ja se tehtiin survey-tutkimuksena. Survey-tutkimuksessa on suurehko joukko satunnaisesti valittuja tutkimuskohteita ja se on toteutettu kysely- tai haastattelumenetelmällä. (Tilastokeskus 2013.) Päätuloksina tästä tutkimuksesta todettiin, että yrittäjyys koettiin kiinnostavana, haastavana sekä itsenäisenä tehtävänä, jossa on mahdollisuus menestyä. Suurimmiksi esteiksi nuoret opiskelijat kuvasivat taloudelliset resurssit, yrittäjyysominaisuuden puutteen, liikeidean puuttumisen sekä kokemuksen vähäisyyden. (Tutkielmat 2006.)

Tutkimuksissa selviää, että Suomessa nuoret kokevat yrittäjyyden riskinä. Nuorille palkkatyö osoittautuu kiinnostavammaksi vaihtoehdoksi kuin riskialtis yrittäjän ammatti. Nuoret saattavat nähdä, että yrittäjyys ei mahdollista heitä keräämään monipuolista työkokemusta sekä ammattitaitoa ja tärkeiden kontaktien luominen on pientä, jota palkkatyö taas tarjoaisi. Nuoret eivät näe yrittäjyyttä vaihtoehtona verkostojen keräämiseen ja ammattitaidon monipuoliseen kehittämiseen. Tutkimuksissa, joissa on keskitytty nuorten yrittäjyyteen, on näkynyt nuorten innostuneisuutta ja kiinnostuneisuutta yrittäjyyttä kohtaan, mutta käytännön kokeilut jäävät vähäisiksi. Tutkimuksista on ilmennyt, että vain kymmenesosa alle 29-vuotiaista nuorista aikovat vakavissaan yrittäjiksi. Nuorten arvoja ja asenteita yrittäjyyttä kohtaan on tutkimuksissa myös pyritty selvittämään ja on huomattu, että näillä on selkeä yhteys siihen kuinka nuoret kokevat yrittäjyyden ja siihen ryhtymisen. Tutkimukseen osallistui 999 nuorta, heiltä kysyttiin yrittäjyyteen liitettäviä riskejä ja vastaajista monet kokivat yrityksen perustamisen riskinä. (Haanpää & Tuppurainen 2012, 111.)

Suomalaiset nuoret suhtautuvat tutkimusten perusteella kielteisesti yrittäjyyteen verrattuna muihin samantasoisiin maihin, vaikka aika olisi mitä otollisin. Tutkimuksessa, johon osallistui lähes 1000 suomalaista 18-29 -vuotiaista nuorta, nuorilta kysyttiin kuinka todennäköisenä perustavat yrityksen seuraavan 5 vuoden aikana. Vastaajista 55% eli 553 vastasi erittäin epätodennäköisesti ja erittäin todennäköisesti 4% eli 38. Tuloksista on havaittavissa suomalaisnuorten voimakkaan kielteinen suhtautuminen yrittäjyyteen. Suomalaiset jäävät vertailussa pohjoismaiden häntäpäähän. Suomessa nuoret miehet osoittautuvat hieman naisia positiivisemmiksi ajatukselle yrityksen perustamisesta, mutta kuitenkin vain neljäsosa miehistä suhtautuu asiaan myönteisesti ja suurin osa niin naisista kuin miehistä ottavat kielteisen kannan asiaan. Alle 10 % suomalaisista aineiston nuorista miehistä ja naisista pitää todennäköisenä yrityksen perustamista. Suomalaiset nuoret kokevat epävarmuutta omiin kykyihinsä ja kokevat epäonnistumisen pelkoa, joka koetaan yrittäjäkulttuurin kehittymisen esteenä. (Haanpää & Tuppurainen 2012, 94.)

Nuorille teetettiin kysely, jossa haluttiin tuoda esiin nuorten näkemyksiä yrittäjyydestä. Esille kyselystä nousivat, että he mieltävät yrittäjyyden melko vaativaksi, mutta palkitsevaksi. Nuoret uskovat, että yrittäjät joutuvat tekemään pitkiä päiviä, sekä yrittäjyyden olevan taloudellisesti kannattavampaa kuin palkkatyö, lähes 60 prosenttia vastanneista uskoivat näin. Nuoret mieltävät, ettei yrittäjäksi ryhtyminen edellytä pitkää koulutusta. Kyselystä selviää myös että 55 prosenttia nuorista kokevat, että yrittäjyys vaatii rehellisyyttä ja 40 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että myös onnea tarvitaan menestymiseen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008). Pääkaupunkiseudun ja Hämeen ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden yrittäjyysasenteita selvittäneessä tutkimuksessa selvisi, että yli puolet piti yrittäjänä toimimista houkuttelevana, vain joka seitsemäs aikoi ryhtyä yrittäjäksi tulevaisuudessa. Joka kahdeksas ei aio koskaan ryhtyä yrittäjäksi. (Tutkielmat 2006.)

Toimialat, joille nuorten yritykset sijoittuvat vaihtelevat voimakkaasti. Tutkimuksen mukaan eniten nuoria perustaa toimialansa maatalouden, terveys- ja sosiaalialalle sekä taiteen, viihteen ja virkistystyksen pariin. Suomalaisista nuoret miehet ovat hieman useammin maa- ja metsätalouden alalla tai kiinteistöalalla kuin nuoret yrittäjänaiset. Terveys- ja sosiaalipalvelut ovat pääosin naisista maailmaa. (Haanpää & Tuppurainen 2012, 94.)

5 Tutkimusmenetelmät

Tässä kappaleessa käsitellään menetelmiä, joita hyödynnettiin opinnäytetyössä teoriaan perehtymisen jälkeen. Työssä kerättiin aineistoa kolmea tiedonkeruumenetelmää käyttämällä. Lisäksi pyrittiin selvittämään mikä on saanut nuoret yrittäjät lähtemään yrittäjäksi, mikä on motivoinut heitä ja mikä oli tärkein tukipilari matkalla yrittäjäksi. Teoriapohjaan syventymisen jälkeen laadittiin haastattelu kolmelle ravintola-alan yrittäjälle. Haastatteluiden avulla luotiin kuva, millaista on lähteä yrittäjäksi sekä mitä haasteita ja hyötyjä yritysmaailma voi tuoda eteen. Haastattelun tulosten avulla opiskelijat saivat konkreettisen kuvan eri yrittäjien kokemuksista yrittäjänä.

Laurea-ammattikorkeakoulussa järjestetään myös yrittäjäaiheisia seminaareja ja tapahtumia, joihin osallistuttiin aktiivisesti. Nämä ovat käytännönläheisiä tiedonkeruumenetelmiä. Työssä pyrittiin hyödyntämään seminaareja aktiivisesti, ja ne toimivat tukena työn edetessä. Kahdessa seminaarissa laadittiin kysely seminaariin osallistujille ja vastausprosentti osoittautui positiivisen suureksi työn kannalta. Haastatteluiden sekä kyselyiden litterointia käydään läpi tarkemmin luvuissa 5.2 ja 5.5.

5.1 Haastattelu

Seuraavissa kappaleissa perehdytään haastattelun, havainnoin ja kyselyn teoriapohjaan, joita apuna käyttäen kerättiin tutkimustuloksia ja joihin peilattiin kerättyä aineistoa yrittäjyydestä. Ensin avataan käsitettä haastattelu ja miten se tulisi toteuttaa.

Haastattelussa tutkija on suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Haastattelua käyttämällä etuna on muun muassa joustavuus esittää esimerkiksi lisäkysymyksiä ja saada tarkempaa tietoa tutkimusongelmasta. Vastauksia on myös helpompi tulkita haastatteleamalla kasvotusten, kuin esimerkiksi laatimalla postitettavan kyselylomakkeen. Haastattelu menetelmänä valitaan usein esimerkiksi siksi, että tutkijan on helpompi selventää lyhyitä vastauksia ja näin ollen saada laajempaa tietoa kokonaisuudesta. Haastattelussa on myös hyvä pyytää haastateltavalta perusteluita vastauksiin, jolloin syventyminen aiheeseen on helpompaa. Haastateltavat henkilöt ovat myös yleensä tavoitettavissa jälkeenpäin, jos on tarpeen täydentää aineistoa tai esittää lisäkysymyksiä. Haastattelutyyppejä on erilaisia riippuen siitä, kuinka muodollinen tai jäsennelty haastattelutilanne on. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 199.)

Teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Teemahaastattelussa aihepiirit ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto puuttuu. Avoimessa haastattelussa, eli vapaassa, syvä-, informaalisessa tai strukturoimattomassa haastattelussa haastattelija selvittää haastateltavan ajatuksia, mielipiteitä, tunteita ja käsityksiä haastattelun edetessä ja sen mukaan kuin ne tulevat aidosti vastaan keskustelun edetessä. Avoin haastattelu onkin siis hyvin lähellä keskustelua. Avoin haastattelu vie paljon aikaa ja vaatiikin useampia haastattelukertoja. (Hirsjärvi ym. 2008, 203 – 205.)

Avoimessa haastattelussa ei ole kiinteää runkoa, joten työssä voidaan käyttää haastattelu-muotona myös teemahaastattelua. Tässä opinnäytetyössä haastattelun muoto sijoittuu teemahaastattelun ja avoimen haastattelun välille. Ennen haastattelua valmisteltiin teemoja ja kysymyksiä ja haastattelupohja lähetettiin haastateltaville yrittäjille etukäteen. Keskustelua haluttiin kuitenkin viedä eteenpäin myös haastateltavien mieltymysten mukaan, joten haastattelut saattavat painottua vain tiettyjen teemojen kohdalle. Haastattelut etenivät keskustelun muodossa ja tilanteen mukaan syvennyttiin niihin asioihin enemmän, joihin haastateltavat osoittivat mielenkiintoa. Haastattelut suoritettiin kyseisissä yrityksissä, jotta yrityksen toimintaympäristö ja liiketoiminta oli helpompi hahmottaa.

5.2 Yrittäjähaastatteluiden litterointi

Opinnäytetyön yhtenä tiedonkeruumenetelmänä hyödynnettiin teemahaastattelurunkoa, joka

teetettiin kolmelle yrittäjälle pääkaupunkiseudun ravintola-alalta. Kalliolainen nuori kahvilayrittäjä, Järvenpäälainen Baari/kahvilayrittäjä, sekä Kalliolainen ravintolayrittäjä. Ennen haastattelua heille lähetettiin haastattelukysymykset sähköpostitse, jotta he pystyivät tutustumaan aiheisiin etukäteen. Haastattelut suoritettiin yksilöhaastatteluina.

Haastatteluiden avulla pyrittiin selvittämään konkreettisesti, millaista on perustaa yritys, mitä siihen vaaditaan ja mitä tukea yrittäjät saivat ja olisivat toivoneet matkalla yrittäjäksi.

Haastattelutilanteissa käytettiin nauhuria, jotta tulosten litterointi olisi luotettavampaa.

(Katso Liite 2)

Ensimmäisenä haastateltavana oli kalliolainen kahvilayrittäjä, joka avasi kahvilansa Helsingin Kallioon 18.4.2012. Hän on 27-vuotias ylioppilas ja on valmistunut Laurea-ammattikorkeakoulusta restonomiksi 2009. Lisäksi hän on valmistunut Ravintolakoulu Perhosta ravintolakokiksi vuonna 2011. Nuorempana hän haaveili kokin ammatista. Aikuisiällä hänellä oli pitkään ollut idea kahvilan perustamisesta, hän halusi itse päättää mitä tekee. Liiketilän hän löysi Helmikuussa 2012 ja kahden kuukauden kuluttua ovet olivat auki.

Haastattelutilanteessa ilmeni, että odotukset yrityksen perustamisesta eivät aivan vastanneet kahvilayrittäjän kuvitelmia. Hän ajatteli, että prosessi olisi vaikeampi ja että viranomaisten kanssa toimiminen olisi vaikeampaa, niin asiat eivät kuitenkaan olleet, vaan asiat sujuivatkin yllättävän "sutjakkaasti". Kahvilan perustamisprosessi eteni noin kolmessa kuukaudessa, kunnes kaikki oli valmista. Hän kuitenkin tarkentaa, että kyseessä on pieni kahvila, joten asiat hoituivat nopeammin, lisäksi hän kävi kasvotusten juttelemassa asiantuntijan kanssa, ja kertoi sen helpottaneen prosessia.

Hänen mukaan starttirahan anominen tulisi tehdä ensin, ja vasta sen jälkeen muut asiat. Hänen oma perustamisprosessi eteni siis hyvinkin nopeasti, starttirahan anomisesta liikehuoneiston hakemiseen ja yrityksen pystyyn pistämisestä viranomaisasioiden hoitamiseen. Aluksi hän palkkasi yhden vakiotyöntekijän, sekä muutamia lisätyöntekijöitä ensimmäisten kuukausien ajaksi.

Onnistunutta kahvilayrittäjän mukaan prosessissa oli, ettei ollut kiire, vaan sai rauhassa hoitaa asioita. Hän kävi Helsingin Yrittäjäinfossa, jossa häntä auttoi yritysneuvoja, joka auttoi laatimaan liikesuunnitelmaa sekä antoi suosituksen Finnveralle, jolta anoi lainaa. Yrittäjäinfon lisäksi yrittäjä sai tukea ja vinkkejä tutuiltaan, jotka ovat perustaneet samantyyppisen kahvilan. Hän kertoi myös etsineensä tietoa internetsivustoilta. Haasteellista prosessissa oli ideaalin liiketilän löytäminen sekä työntekijöiden hankinta. Potentiaalisia hakijoita löytyi, mutta "ideaalityypin" löytäminen oli vaikeaa. Hän kuitenkin painottaa, että perustamisprosessi sujui helpommin mitä kuvitteli, sekä niin sanotut "paperihommat" eivät olleetkaan niin haastavia, *"perustamisprosessia ei kannata pelätä"*.

Kun kahvila avasi ovensa, kahvilaa mainostettiin sosiaalisessa mediassa, jossa se saikin hyvin nopeasti jopa 1000 "tykkääjää". Hän ei ole tehnyt maksettua markkinointia, lukuun ottamatta yhteen pääkaupunkiseudun paikallislehteen ilmoitusta "hyphen" luomiseksi. Lisäksi hän promosi Rakkautta ja Anarkiaa -filmifestivaaleilla. Lisäksi hän tuntee alan ammattilaisia ja kertoi, että Suomessa on pienet piirit, joten asiat kulkevat myös "puskaradion" välityksellä.

Palkkatyöhön verrattuna, yrittäjän etuna hän mainitsee, että on vapaus tehdä mitä haluaa ja päättää itse asioista, "mitä tekee, miten tekee, milloin tekee". Riskinä hän mainitsee sen varmastikin yleisimmän, jos yritys ei lähdekään käyntiin. Sekä yleisimmän yrittäjien ongelman, liian työnteon ja sen seurauksena loppuun palamisen. Kun hän lähti yrittäjäksi, hän päätti, ettei tee työtä 24/7 ja suosittelee sitä muillekin yrittäjille ja yrittäjyydestä haaveileville. *"Riskinä on, et tekee liikaa duunii ja vetää itensä tappii."*

Tulevaisuuden haaveena hänellä on tehdä isompaa, eli laajentaa. Lopuksi hän muistuttaa, että täytyy, osata luottaa itseensä. Vaikka kaikki eivät tykkäisi mitä teet, pitäisi silti osata luottaa itseensä. *"Jos on selkee kuva ja teet asiat hyvin niin jengi arvostaa. Kun luottaa siihen mitä tekee, ja uskoo omaan osaamiseen ja tekee asiat hyvin niin onnistuu"*, hän kiteyttää.

Hän mainitsee, että Laurea voisi tukea opiskelijoita esimerkiksi laatimalla opintojakson, jossa selvennetään mitä täytyy tehdä kun on perustamassa kahvilaa tai ravintolaa. Mistä esimerkiksi voi anoa rahaa, vai kannattaako mieluummin ostaa valmis ravintola, ja tehdä siitä oman näköinen. Lisäksi koulu voisi auttaa liiketoimintasuunnitelman laatimisessa ja muutenkin virallisissa asioissa perustamisprosessin alkuvaiheista. Helsinki Infosta voisi joku asiantuntija käydä vaikka pitämässä luentoja.

Toisena haastattelu toteutettiin Järvenpäälaiselle baari/kahvilayrittäjälle, joka toimii osakkaana kahden ystävänsä kanssa kahvilabaarissa Järvenpään keskustassa. Baari avasi ovensa marraskuun 16. päivä 2012, mikä oli yritykselle loistava alku, sillä pikkujoulukausi oli meneillään. Kävijäkunta vaihtelee alle 18-vuotiaista kahvinjuojista yli 60-vuotiaisiin, mutta valtaväestö on 25-30 -vuotiaita. Baarissa työskentelee 4-5 henkilöä.

Yrittäjä on valmistunut ylioppilaaksi sekä teologian kandidaatiksi. Lisäksi hän on työskennellyt alalla 10 vuotta, enemmän tai vähemmän: baareissa, cateringyrityksissä, a la carte ravintolassa sekä Alkossa. Hän lähti yrittäjäksi 31-vuotiaana. Hän on haaveillut oman baarin perustamisesta pitkään ja päätyi osakkaaksi kyseiseen baariin kahden pitkäaikaisen ystävänsä kanssa. Perustamisprosessin alussa hän tiedosti, että oma asenne muuttuu päivittäin; työntekijästä työnantaja-asemaan ja se tuo mukanaan toisenlaisen näkökulman. Hän valmistautui henkisesti, että työtä tulee olemaan paljon, mutta oli täysin valmis, koska oli hyvin innostunut uudesta mahdollisuudesta. Lisäksi hän oli valmistautunut että alku tulee olemaan tiukkaa,

eikä yrittäjän arki mitään "pilvilinnaa" ole. Se, ettei prosessia tarvinnut käydä läpi yksin, auttoi erittäin paljon; tehtäviä pystyi jakamaan ja niiden jakaantuminen heidän välillään menee luonnostaan. Lisäksi toisista sai paljon energiaa.

Liiketila varmistui syyskuussa 2012 ja kahden kuukauden kuluttua ovet olivat jo auki. Tavoitteena oli perustaa baari halvalla, joten kalusteina ja materiaaleina on käytetty kierrätys- ja kirpputoritavaraa. Seitsemän viikkoa kestänyt remontointiurakka suoritettiin pääosin itse ja käyttäen talkoovoimia. Hän onkin yllättynyt, että prosessi sujui yllättävän helposti. Siinä on toki auttanut, että jokaisella osakkaalla on omat vahvuutensa ja hän miettiikin, miten vaikeaa kaikki olisi ollut, jos olisi ollut yksin. Hän itse keskittyi enemmän. Hän rakastaa järjestää bändi-iltoja ja "puuhastella". Hän on nauttinut yrittäjyydestä paljon ja on iloinen, että pystyy toteuttamaan itseään ja luomaan kaikkea erilaista. Hän sanookin, että: *tästä tulee elämäntapa, sä et enää ajattele, että tää on työ.*

Markkinointi toteutetaan sosiaalisen median kautta. He loivat baarille Facebook -sivun, jonne lisäilivät kuvia remontista ja muita kiinnostavia päivityksiä. Ennen kuin baari edes avattiin, oli sivulla jo satoja "tykkääjiä". Lisäksi baarista on ollut muutaman kerran mainos paikallislehdessä sekä heistä on tehty muutama lehtiartikkelikin.

Yrittäjänä olemisessa hän on oppinut ylipäättänsä käytännön järjestelyitä, mutta myöntää, että on niiden suhteen päässyt vähällä ja haluaa oppia lisää. Hän haluaisikin oppia vielä lisää osakeyhtiön perustamisesta ja siihen kuuluvista laeista ja velvollisuuksista. Mitä kustannuksia yrityksen perustamisesta aiheutuu, miten eläkkeet maksetaan, mitä työntekijöistä maksetaan yms. Hän ehdottaakin, että koulu voisi tarjota opiskelijalle näitä hallinnollisia asioita. Lisäksi hän painottaa, yksinkertaisesti ihmissuhdetaitojen harjoittelua. Miten valita tuotteet ja miten tehdään panimosopimukset ja mitä kaikkea niihin kuuluu. Rahoituskuviot ovat hänen mielestään hyvin tärkeä seikka.

Perustamisprosessissa motivoi, että hän on olemukseltaan yrittäjähenkkinen ja sopivan "leväperäinen". Jokaisesta asiasta ei tarvitse niuhottaa, vastoinkäymiset ja vaikeudet pitää sietää ja täytyy olla positiivinen asenne. *"Yrittäjyyteen liittyy kyky ja valmius kehittyä koko ajan, ei voi jämähtää paikalleen, varsinkaan tällä alalla"*, hän mainitsee.

Yrittäjänä olemisessa hän mainitsee ensimmäisenä selvänä riskinä loppuun palamisen. Lisäksi tietysti taloudelliset ja vastuulliset riskit on otettava huomioon (esimerkiksi, jos jollekin asiakkaalle sattuu jotain). Tietysti takana elää myös konkurssin pelko. Yrittäjän kannattaisi ottaa huomioon, että *"yrittää pitää oma pää kylmänä, mutta myöskin jotenkin muistaa nauttia siitä mitä tekee"*.

Hän on iloinen, että lähti yrittäjäksi vasta 30-vuotiaana, mutta ei pidä mahdottomana ajatuksesta että sen tekisi 10 vuotta aiemminkin. Hän painottaa, että yrittäjäksi lähtevällä olisi hyvä olla tuntemusta alalta ja tuotteista sekä karttunut verkosto ympärillä ja muutaman vuoden työkokemus.

Kolmantena haastattelu tehtiin kalliolaiselle ravintola-alan yrittäjälle. Hän on alun perin lähtenyt yrittäjäksi 24-vuotiaana ja toiminut siitä lähtien yrittäjänä nyt jo 17 vuotta. Hän toimii osakkaana kalliolaisessa ravintolassa kahden muun osakkaan kanssa. Aiemmin hän on työskennellyt muun muassa hotellissa, tarjoilijana, vuoropäällikkönä ja ravintolapäällikkönä. Hän lähti yrittäjäksi, sillä silloin on enemmän mahdollisuuksia ja valtaa tehdä asioita. Hänen isänsä on myös yrittäjä, mikä on vaikuttanut myös häneen. Ravintola avasi ovensa tammikuussa 2013 neljän kuukauden liiketilan remontin jälkeen. Perustamisprosessi eteni suunnitelmien mukaan, mutta hän myöntää että remontti oli haastavaa, ja lopullinen tulos ja hinta-arviot muuttuvat koko ajan. Hänellä oli jo paljon kokemusta yrittäjänä olemisesta ja yrityksen perustamisesta. Lähipiiri toimi tukena koko perustamisprosessin ajan. Hän ei ole käynyt yrityksen perustamiseen liittyviä kursseja, vaan on oppinut siihen liittyvät asiat käytännössä.

Ravintolaa lähdettiin markkinoimaan ainoastaan ravintolalle perustetuilla Facebook sivuilla. Ravintola tarjoaa laajasti palveluita aamiaisesta lounaaseen ja a la carte menusta baari-iltoihin keikkoineen. Hän myöntää että yrittäjänä oleminen on välillä stressaavaa, mutta sanoo samalla, että *"palkkatyö ei oo mulle, tää on mulle elämäntapa"*. Haasteina yrittäjänä olemisessa on tietenkin konkurssin pelko. Lisäksi hän mainitsee, että kilpailu kovenee koko ajan ja Suomessa on haastavaa perustaa ravintola-alan yritys, riskit kasvavat koko ajan ja esimerkiksi 90-lukuun verrattuna yhä useammat epäroivät ravintolan perustamista.

Yrittäjänä olemisessa *"täytyy koko ajan olla hereillä, ei siin oo mitään tyynyä mihin voi laittaa pään, et nyt on hyvä. Pitää koko ajan pysyä ajan hermoilla ja tietää mihin suuntaan ravintola-ala on menossa"*. Hän kertoo, että yritysmaailma vie aikaa ja haluaisikin löytää ratkaisun perhe-elämän ja työn välille. *"Jos ne saa balanssiin, niin sit kaikki on hyvin."*

Yrittäjäksi lähteville hän suosittelee, että on varattava aikaa. Siitä tulee elämäntapa ja vie todella paljon aikaa. On hyvä olla selvillä ravintola-alan perusasioista ja parempi, että on aiempaa kokemusta alalta. Yrittäjäksi lähteminen vaatii oman motivaation ja paljon kärsivällisyyttä. Hän ei siis haluakaan nimenomaan kieltää tai suositella yrityksen perustamista kenellekään. Jos on oikea ja sopiva ihminen siihen, niin totta kai kannattaa, muttei tosin suosittelisi sitä jokaiselle.

Yhteenvetona yrittäjähaastatteluista voidaan todeta, että yrittäjäksi lähtiessään on hyvä olla hallussa ravintola-alan peruskäsitteet sekä muutaman vuoden kokemus alalta. Yrittäjäksi voi lähteä ilman koulutustaustaa tai kursseja, jotka auttavat yrityksen perustamisessa. Kaikki

yrittäjät kuitenkin mainitsivat, että tämäntyyppinen kurssi ei olisi pahitteeksi vaan se tukisi ja auttaisi perustamisprosessissa. Ravintola-ala on haastavaa nykyajan Suomessa, mutta ei suinkaan mahdotonta. Täytyy tunnistaa tämänhetkiset vallitsevat trendit ja tietää mihin ravintola-ala on tulevaisuudessa menossa. Riskejä yrittäjänä olemisessa kuitenkin on, konkurssin pelko ja se että muistaa antaa aikaa myös itselleen ja läheisimmilleen. Loppuun palamisen riski piilee taustalla koko ajan. Jokainen haastateltava kuitenkin muistutti, että yrittäjänä oleminen on hyvin palkitsevaa; saa vapaasti päättää asioista ja toimia itse omana työnantajanaan.

5.3 Havainnointi

Havainnoinnilla tutkija saa tietoa siitä, toimivatko ihmiset, niin kuin he väittävät toimivansa. Havainnointi on työläs tutkimusmenetelmä, mutta sitä käyttämällä saadaan välitöntä tietoa yksilöiden ja ryhmien toiminnasta. Havainnointia on idyllistä käyttää vaikeasti ennakoitavissa tilanteissa. Havainnointimenetelmiä on useita ja niitä voi kuvata kahdella ääripäällä: systemaattisesti ja tarkasti jäsennelty eli strukturoitu havainnointi, jossa havainnoinnin kohteet jäsennellään etukäteen käyttämällään apuna esimerkiksi luokittelukaavioita. Vastaavasti vapaa, tilanteeseen mukautuva havainnointi eli strukturoimaton havainnointi, jossa havainnot tallennetaan muistiin käyttämällä esimerkiksi nauhuria ja kootut aineistot jäsennellään myöhemmin analysointia varten. Toinen havainnointimenetelmiin liittyvä ero on siinä, millaisessa roolissa havainnoija tilanteessa on. (Hirsjärvi ym. 2008, 207 - 210).

Systemaattisessa, suorassa havainnoinnissa tutkija on ulkopuolinen tarkkailija, joka ei itse osallistu tilanteeseen. Tutkija tekee havaintoja tutkimuskohteesta ja kirjaa havainnot muistiin analyysiä varten. Tätä havainnointimenetelmää tutkija käyttää usein haastattelun kanssa. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkijan ja tutkimuskohteen välillä on vuorovaikutus. Tutkija on aktiivisesti osallinen tutkimuskohteen toimintaan. Tutkija ei kuitenkaan vaikuta tutkimuksen kulkuun. Muistiinpanot ovat tärkeitä myös osallistuvassa havainnoinnissa. (Hirsjärvi ym. 2008, 210 - 211).

Työssä hyödynnetään havainnointia yhtenä tiedonkeruumenetelmänä. Laurea Leppävaaran toimipisteessä järjestetään yrittäjäaiheisia yritystiistaita, joihin osallistuttiin aktiivisesti. Tilaisuuksissa yrittäjät ympäri Suomea kertovat kokemuksiaan työelämästä. Esimerkkinä tiistaina 30.10.2012 toimitusjohtaja Mika D. Rubanovitsch, yksi Suomen tunnetuimpia myyntivalmentajia, avasi näkökulmiaan, miten parantaa henkilökohtaista jaksamista työelämässä. Näissä seminaareissa vierailu avaa monipuolisia näkökulmia yritysmaailmasta. Yritystiistaiden lisäksi Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran yksikössä järjestetään seminaareja ja luentoja yritysmaailmaan liittyen. Näitä kaikkia seminaareja hyödyntämällä syvennettiin tietoa yritysmaailmasta, mikä tukee teoriapohjaa.

5.4 Kysely

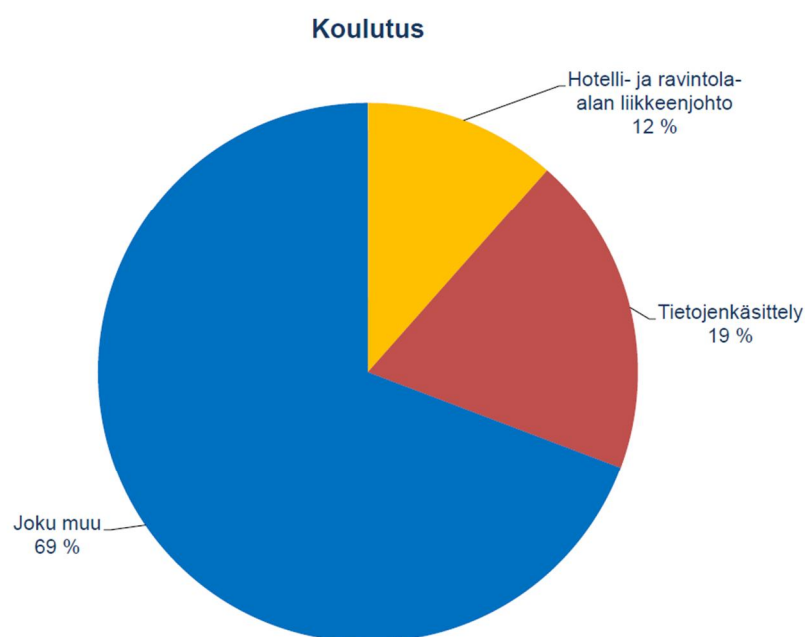
Kysely tunnetaan survey-tutkimuksen keskeisenä menetelmänä. Survey-tutkimuksessa aineistoa kerätään standardoidusti ja kohdehenkilöt muodostavat otannan tietystä perusjoukosta. Standardissa kyselyssä kaikilta haastateltavilta on kysyttävä kaikilta vastaajilta täsmälleen samalla tavalla. Surveyn avulla saatu aineisto analysoidaan ja käsitellään yleensä kvantitatiivisesti. Kyselyn etuna on, että sen avulla voidaan kerätä laaja aineisto monilta vastaajilta ja kohderyhmältä voidaan kysyä monia asioita. Menetelmä on tehokas ja se säästää tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Kun lomake on suunniteltu huolellisesti, on aineiston tallentaminen nopeampaa ja näin ollen analysointi helpompaa. Kyselytutkimuksella on myös kääntöpuolensa; tavallisimmin aineistoa pidetään pinnallisena eikä ole mahdollista tietää, ovatko vastaajat suhtautuneet kysymyksiin huolellisesti ja rehellisesti. Lomakkeen tarkalla laadinnalla ja suunnittelulla voidaan tehostaa tutkimuksen onnistumista. (Hirsjärvi ym. 2008, 188 - 190.)

Kysymyksiä voidaan muotoilla monella tavalla, joista hyödynnämme kahta muotoa: monivalintakysymyksiä sekä asteikkoihin perustuvia kysymyksiä. Monivalintakysymyksissä tutkija on laatinut valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee vastausvaihtoehdon rengastamalla tai rastimalla. Tämä kyselymuoto on strukturoidun kysymyksen ja avoimen kysymyksen välimuoto. Tässä mallissa valmiiden kysymysten jälkeen esitetään avoin kysymys, jonka avulla ajatellaan saatavan esiin sellaisia näkökulmia, joita tutkija ei ollut ennalta osannut ajatella. asteikkoihin perustuvassa kysymystyyppissä esitetään väittämiä, joista vastaaja valitsee sen, miten voimakkaasti hän on samaa tai eri mieltä kuin esitetty väittämä. Esimerkkinä asteikosta: "Voisitko kuvitella lähteväsi yrittäjäksi?" kysymyksen jälkeen voisi olla tavallisimmin 5-portainen asteikko, jonka vastausvaihtoehdot muodostavat joko nousevan tai laskevan skaalan: 1-täysin samaa mieltä, 2-jokseenkin samaa mieltä, 3-neutraali kanta, 4-jokseenkin eri mieltä, 5-täysin eri mieltä. Lisäksi vastausvaihtohtona voi olla myös "en osaa sanoa", jota pyrimme kuitenkin olla käyttämättä. (Hirsjärvi ym. 2008, 193 - 195.)

5.5 Kyselyaineiston litterointi

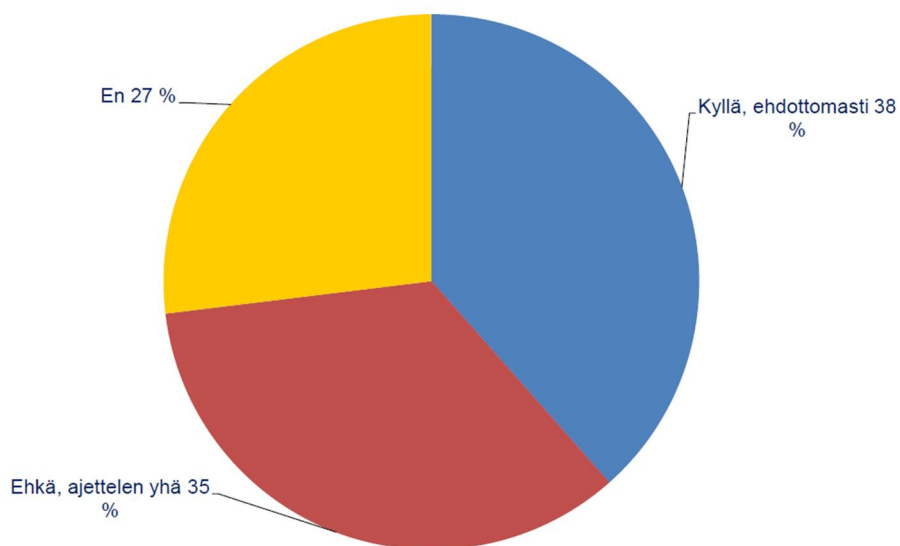
Työssä teetätettiin eri koulutusohjelmilla opiskeleville Laurea-ammattikorkeakoulun oppilaille Laurea-Leppävaaran toimipisteessä Yrittäjyystiistai-tapahtumissa kysely. Kysely teetätettiin, jotta saataisiin tietoa opiskelijoiden ajatuksista yrittäjyyteen kiinnostumisesta ja lähtemisestä tulevaisuudessa sekä siitä miten he kokevat koulun tukevan yrittäjyyskasvatuksessa ja olisivatko he mahdollisesti kiinnostuneita osallistumaan tulevaisuudessa järjestettävään yrittäjyyteen liittyvään opintojaksoon. Vastauksia saatiin yhteensä 54 kappaletta 20-31 -vuotiailta Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoilta. Vastanneista miespuolisia opiskelijoita oli 28 ja naispuolisia opiskelijoita oli 26 vastanneista. Kyselylomakkeessa keskityttiin neljään avainkysymykseen, jotka koskivat yrittäjäksi lähtemistä tulevaisuudessa sekä kuinka opiskelijat

kokevat koulumme tukevan opiskelijoita siihen ja kuinka sitä voisi parantaa. Kysely oli luotu monivalinta-kaavakkeen muotoiseksi, jossa oli myös avoin kenttä. Avoimeen kenttään opiskelijat pystyivät kertomaan mielipiteitään sekä ajatuksia siitä miten Laurea-ammattikorkeakoulu voisi tukea enemmän yrittäjyyteen (Katso liite 3).

Kuvio 3: Koulutusjakauma

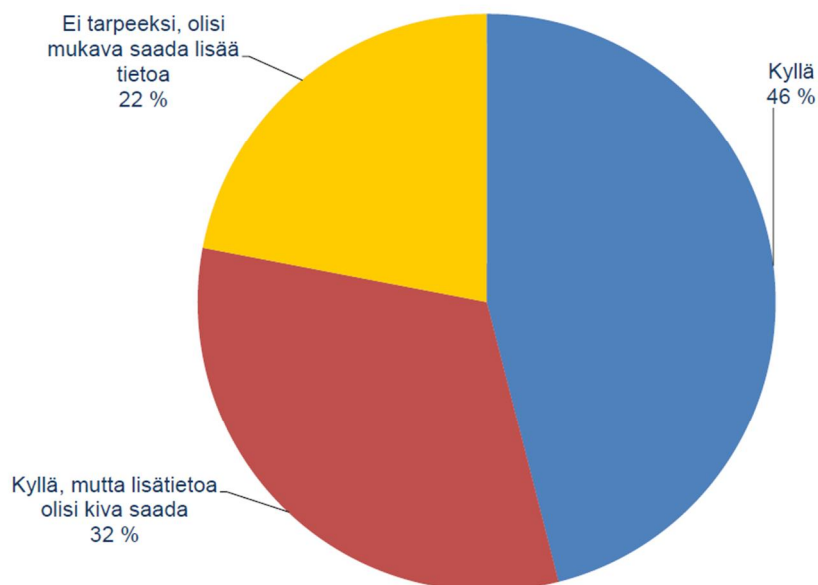
Kyselyn vastanneet opiskelijat opiskelivat eri koulutusohjelmia Laurea-ammattikorkeakoulun eri toimipisteissä. Hotelli- ja ravintola-alan liikkeenjohto opiskelivat 12 % vastanneista sekä tietojen käsittelyä 19 % vastanneista. Kyselyyn vastanneista 69 % opiskelivat jotakin muuta kuin kahta edellä mainittua, jotka jakaantuivat seuraavasti (suluissa vastanneiden määrä): hoitotyö (7) palveluiden tuottaminen ja johtaminen (20), liiketalous (5), turvallisuusala (2), matkailualaa (1) sekä yrittäjyyttä (1).

Oletko kiinnostunut aloittamaan oman yrityksen tulevaisuudessa?

Kuvio 4: Kiinnostus perustaa oma yritys

Kyselylomakkeessa kysyttiin opiskelijoilta ovatko he kiinnostuneita aloittamaan yrityksen tulevaisuudessa. Kyselyn avulla selvitettiin, että suurin osa vastanneista on kiinnostuneita tai ajattelevat perustavansa oman yrityksen tulevaisuudessa. Vastaajista suurin osa yli kolmas osa (38 %) aikoo perustaa yrityksen tulevaisuudessa tai ajattelee (35 %) yrityksen perustamista. Alle kolmas osa vastaajista (27 %) eivät aio perustaa yritystä tulevaisuudessa.

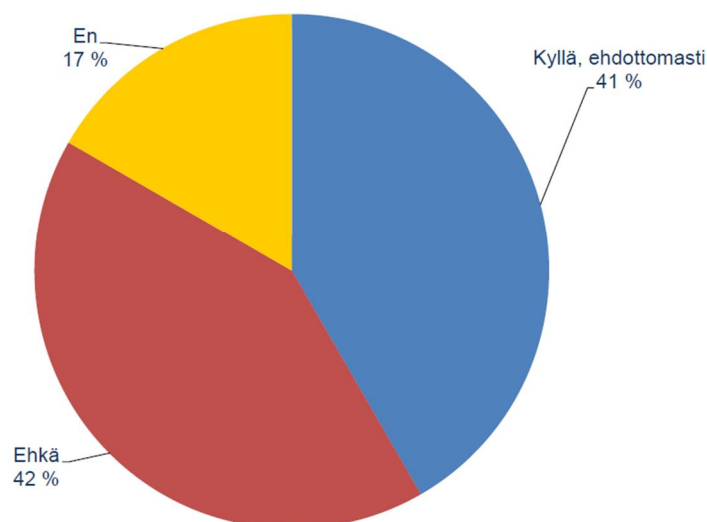
Tarjoaako Laurea tukea ja tietoa kuinka perustaa omaa yritystä?

Kuvio 5: Laurea-ammattikorkeakoulun tarjoama tuki

Siihen mitä mieltä he olivat Laurea-ammattikorkeakoulun tarjoamista yrittäjyyskasvatuksesta, moni koki, että koulu tarjoaa tukea ja tietoa yrittäjyydestä, mutta tietoisuutta tarvittaisiin lisää. Vastaajista melkein puolet (46 %) oli sitä mieltä, Laurea-ammattikorkeakoulu tarjoaa tukea ja tietoa yrityksen perustamisesta. Kolmasosa kyselyyn vastanneista koki (32 %), että Laurea-ammattikorkeakoulu tarjoaa tietoa yrittäjyydestä, mutta heistä tietoa olisi mukava saada lisää. Loput vastaajista (22 %) kokivat, että koulu ei tarjoa tarpeeksi tietoa yrittäjyydestä ja haluaisivat tietää lisää.

**Jos laurea tarjoaisi yrittäjyyteen liittyvän kurssin,
olisitko kiinnostunut osallistumaan siihen?**

Kuvio 6: Kiinnostus osallistua yrittäjyysaiheiseen opintojaksoon

Kyselyssä kysyttiin myös oppilaiden kiinnostusta, jos Laurea-ammattikorkeakoulu järjestäisi oppilailleen opintojakson, joka käsittelisi lähemmin yrittäjyyttä. Olisiko opiskelijoilla kiinnostusta osallistua tämännapaiseen opintojaksoon? Vastaajista suurin osa eli (42 %) haluaisi luultavimmin osallistua tämän tapaiselle kurssille. Yhden prosentin erolla (41 %) vastaajista haluaisi ehdottomasti osallistua tämänlaiseen opintojaksoon. Vastaajista määrästä pienin osa (17 %) ei osallistuisi tämän tapaiselle opintojaksolle.

Kyselyssä oli myös osio, johon halutessa pystyi kirjoittamaan vapaasti omia ehdotuksia tai ideoita, joihin haluaisi Laurea-ammattikorkeakoululta lisää tukea yrittäjyyteen liittyen. Suurin osa vastanneista halusi lisää tietoa siitä kuinka yritystä lähdetään perustamaan ja minkälaista tukea yrittäjä saa valtiolta sekä kuinka huolehtia lakipuolesta. Perustamisprosessista haluttiin myös enemmän tietoa sekä siitä jos on jo valmis liikeidea niin miten sitä lähtisi kehittämään omaksi yritykseksi ja viemään se seuraavalle tasolle. Vastaajista muutamat toivoivat myös kouluumme lisää seminaareja, jossa yrittäjät tulisi kertomaan yrittäjänä olemisesta tai että opiskelijat pääsisivät konkreettisesti käymään ja katsomaan yrittäjän arkea yrityksiin.

Tämän kyselyn perusteella voitaisiin sanoa, että opiskelijat ovat kiinnostuneita yrittäjyydestä ja osa aikoo tulevaisuudessa yrittäjiksi. Laurea-ammattikorkeakoulun koettiin kyselyn tulosten perusteella tukevan ja auttavan yritystietoisuudessa, mutta opiskelijat kaipaavat lisätietoisuutta koulultaan. Opintojakso, joka auttaisi kasvattamaan yrittäjyystietoisuutta, moni vas-

taajista haluaisi tai mieltii osallistuvansa kyseiselle opintojaksolle. Tämän laiseen opintojaksoon olisi teetetyn kyselyn perusteella siis tarvetta Laurea-ammattikorkeakoulussa.

6 Aineiston analysointi

Haastattelun ja havainnoinnin tulosten analysointi, tulkinta ja johtopäätösten teko ovat olennaisia asioita tutkimuksessa. Ennen aineiston analyysin aloittamista tutkijan on tehtävä esivalmisteluita, jotka voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen: tietojen tarkistus, tietojen täydentäminen ja aineiston järjestäminen. Tarkistusvaiheessa on olennaista selvittää, onko hankitut tiedot puutteellisia tai löytyykö niistä virheellisyyksiä. Täydentämisvaiheessa hankittua aineistoa voidaan täydentää esimerkiksi tilastojen tai kyselyiden avulla, tai haastateltavaan voidaan ottaa yhteyttä epäselvien tietojen täsmentämiseksi. Järjestämisvaiheessa tutkija järjestää ja tallentaa tiedon analyysiä varten erilaisin menetelmin, riippuen siitä onko tutkimus ollut kvalitatiivista vai kvantitatiivista. (Hirsjärvi ym. 2008, 216-217.)

Aineiston litterointia käytetään, kun tallennettu laadullinen aineisto kirjoitetaan puhtaaksi. Tästä esimerkkinä, jos haastattelussa on käytetty nauhuria tai havainnoinnissa kirjoitettu ylös muistiinpanoja. Litterointi suoritetaan usein mieluummin, kuin suorien päätelmien teko nauhoitetusta aineistosta. Ennen litterointia tutkijan on oltava selvillä, minkälaista analyysiä hän aikoo tehdä. (Hirsjärvi ym. 2008, 217.)

Analyysitapoja on useita ja ne voidaan jakaa karkeasti selittävään analysointiin ja ymmärtävään analysointiin. Pääperiaatteena on valita sellainen analyysitapa, joka selventää parhaiten vastauksen tutkimuksessa oleviin ongelmiin ja tutkimustehtävään yleisesti. Laadullinen tutkimus on haastavaa ja sen runsauden takia analysointi osoittautuukin usein mielenkiintoiseksi ja haasteelliseksi. Usein laadullisen tutkimuksen analysoinnissa tutkija saattaakin viettää aineiston parissa useita viikkoja ja jopa kuukausia. Jos tutkija on tutkimuksessaan käyttänyt useita tutkimusmenetelmiä, kuten haastattelua, havainnointia ja dokumenttien keräilyä, on aineiston analysointi aina haastavaa. Aineiston suuri koko koituu tutkijalle haasteelliseksi, eikä hän usein pysty hyödyntämään kaikkea keräämäänsä tietoa, eikä kaikkea materiaalia tarvitsekaan aina analysoida. (Hirsjärvi ym. 2008, 219-220.)

Aineistonkeruun jälkeen materiaali referoidaan ja sitä analysoidaan mahdollisimman tarkasti. Tämän jälkeen aineistoa peilataan yrittäjyysteoriaan ja tehdään tutkimustuloksia. Tulosten perusteella saadaan kehitysideoita mahdolliseen tukipakettiin opiskelijalle sekä tukea antavaa materiaalia opettajille. KENNO-hankkeen tavoitteena on luoda silta opiskelijan ja esihautomotoiminnan välille, joten opinnäytetyön tavoitteena on edesauttaa KENNO-hanketta vahvistamaan ja kehittämään jo tarjolla olevia palveluita yrittäjyydestä. KENNO-hankkeelta saamien tukien avulla monilla yrittäjyydestä haaveilevilla olisi enemmän uskallusta lähteä perus-

tamaan omaa yritystä. Mielestämme tämänlainen Kenno-esihautomo innostaisi ja tukisi nuoria yrittäjiä lähtemään mukaan yritysmaailmaan.

Kolmen tiedonkeruumenetelmän, haastattelun, kyselyn ja havainnoinnin, suorittamisen ja tulosten referoinnin ja analysoinnin jälkeen voidaan todeta, ettei suomalaisten nuorten opiskelijoiden yleiskuva yrityksen perustamisprosessista vastaa realistista prosessia. Yleisesti suomalaiset nuoret suhtautuvat kielteisesti yrittäjyyteen verrattuna muihin samantasoisiin maihin. Nuorilla on kiinnostusta yrittäjyyttä kohtaan, mutta käytännössä yrityksiä ei kuitenkaan lähdetä perustamaan. Suurimmiksi riskeiksi nuoret mieltävät kokemuksen puutteen, taloudelliset resurssit sekä yrittäjyysominaisuuden puutteen.

Haastatellut nuoret yrittäjät mielsivät perustamisprosessin helpoksi ja kertoivat että tukea saa eri organisaatioilta. Heidän mukaansa lähipiirin tuki on suuressa osassa ja mieltävät, että on helpompaa, jos yritystä ei lähdetä perustamaan yksin. Itse perustamisprosessi byrokratioineen ei ole niin haastavaa, kuin kuvitelmat siitä ovat. Lähinnä yrittäjät kokivat haastavana sen, että yrityksestä muotoutuu tuottava tulevaisuudessa. Lisäksi jokainen yrittäjä painotti muistamaan pitää huolta omasta jaksamisesta ja pitivät sitä edellytyksenä toimivalle yritykselle. Ravintola-ala kehittyy koko ajan, joten yrittäjien on muistettava pysyä ajan hermoilla ja seurata jatkuvasti kehittyvää kilpailua alalla.

Laurea-ammattikorkeakoulussa toteutetussa kyselyssä selvisi, että opiskelijoilla on mielenkiintoa yrittäjyyttä kohtaan ja he toivoisivat, että oppilaitos tukisi heitä enemmän ja antaisi tietoa yrittäjyydestä. Oppilaat kokivat kuitenkin, että Laurea-ammattikorkeakoulu tukee opiskelijoita yrittäjyyskasvatuksessa, mutta sitä tarvittaisiin kuitenkin lisää. Suurin opiskelijoista oli kyselyn perusteella halukas osallistumaan mahdolliselle opintojaksolle, jossa käsiteltäisiin yrittäjyyttä. Näiden havaintojen perusteella voidaan todeta, että Laurea-ammattikorkeakoululla olisi mahdollisuus tuoda opiskelijoille tietoisuutta yrittäjyydestä. Näiden tutkimustulosten pohjalta on luotu kehittämis ehdotuksia. Ehdotuksissa yhdistyy nuorten yrittäjien, Laurea-ammattikorkeakoulun, sekä meidän mielipiteitä siitä, mitä Laurea-ammattikorkeakoulu voisi tulevaisuudessa opiskelijoille tarjota yrittäjyydestä esimerkiksi opintojakson tai luentojen yhteydessä.

KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

- Asiantuntija luennoimaan perustamisprosessista
 - miten laaditaan liiketoimintasuunnitelma
 - mistä rahoitus, kirjanpito yms. hallinnolliset asiat
 - liikeidean toteutus
- Yrittäjät luennoimaan kokemuksistaan
- Vierailuja yrityksissä, jotta saisi konkreettisen kuvan
- Työpaja: miten luoda yritys?
- Miten tehdä liiketoimintasuunnitelma
- Rohkaisua ja ihmissuhdetaitojen harjoittelua

Yllä on lueteltu opiskelijoiden yleisimpiä mielipiteitä, kuinka oppilaitos voisi heitä tukea opiskelun ohella. Suurin ongelma opiskelijoilla näyttää olevan yrityksen perustamisprosessia kohtaan. Moni opiskelijoista koki rahoituksen, kirjanpidon, liiketoimintasuunnitelman ja muiden hallinnollisten asioiden olevan haastavaa. Samaa pohtivat myös haastatellut yrittäjät. Heidän mukaansa oppilaitokset voisivat tarjota apua juuri näihin seikkoihin. Nuoret yrittäjät voisivat vierailla koulussa luennoimassa yrittäjyydestä ja siihen liittyvistä omista kokemuksistaan. Lisäksi Laurea-ammattikorkeakoulu voisi yksinkertaisesti antaa oppilaille rohkaisua ja kannustaa heitä lähtemään yrittäjäksi, jos potentiaalia ja halukkuutta on. Näitä kehittämisideoita KENNO-hanke voisi hyödyntää tulevaisuudessa ja niitä voisi jatkossa kehittää vielä eteenpäin.

7 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää miten suomalaisten nuorten opiskelijoiden ajatukset yrittäjyydestä vastaavat yrittäjien mielipiteisiin todellisesta yritysmaailmasta. Aineistoa koottiin kolmesta eri näkökulmasta: suomalaisten nuorten, pääkaupunkiseudun yrittäjien sekä Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden, mikä tuo aineistolle luotettavuutta. Työssä verrattiin suomalaisten nuorten opiskelijoiden ajatuksia kolmen pääkaupunkiseudulla toimivan ravintola-alan yrittäjän kokemuksiin ja näkemyksiin yrityksen perustamisesta sekä yrittäjyydestä. Työssä käytettiin myös aikaisempia tutkimuksia aiheesta.

Lisäksi opinnäytetyössä toteutettiin kysely Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja vastauksia kerättiin lähes 50 eri koulutusohjelman opiskelijalta. Näiden vastausten perusteella saatiin hyödyllistä sekä suuntaa antavaa tietoa, jota hyödyksi käyttäen voitiin kehitellä keinoja kuinka Laurea-ammattikorkeakoulu voisi tukea nuoria opiskelijoita yrittäjyyskasvatuksessa. Tutkimustulokset lähetettiin Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran toimipisteessä toimivalle KENNO-hankkeelle, joka voi hyödyntää tuloksia tulevaisuudessa.

Tutkimuksissa jotka käsittelevät nuorten suhtautumista yrittäjyyteen monet nuoret kokivat yrityksen perustamisen kaikkineen byrokratioineen ja niiden noudattamisen vaikeaksi ja haasteelliseksi. Haastateltavat yrittäjät kuitenkin kertoivat prosessin olevan helppo ja apua saa eri organisaatiolta byrokratioiden noudattamiseen jos sitä vain haluaa. Näiden havaintojen perusteella Laurea-ammattikorkeakoululla olisi suuri mahdollisuus juuri muokata nuorten opiskelijoiden ajattelumaailmaa positiivisempaan suuntaan. Tietoa voitaisiin tuoda Laurea-ammattikorkeakoulun nuorille opiskelijoille yrityksen perustamisen lähtökohdista ja siitä ettei alkuprosessi ole niin vaikeaa miltä se vaikuttaa, eikä suinkaan ole vaikein asia yrityksen perustamisessa. Näin ollen voitaisiin ajatella, että jos opiskelijat tietäisivät enemmän perustamiseen liittyvistä seikoista, byrokratiasta ja prosesseista, riskiajattelua voitaisiin pienentää sekä luoda ajateltuja riskejä yrityksen perustamisesta pienemmäksi.

Tutkimustuloksina on avattu keinoja, joilla koulu voisi tukea nuoria opiskelijoita. Opinnäytetyössä on otettu esille opiskelijoiden mielipiteitä, kuinka oppilaitos voisi heitä tukea. Opinnäytetyön avulla luotiin uusia ideoita, joissa on otettu huomioon LAurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden mielipiteitä. Kehittämisideoita kuvassa (Kuva 2) kuvataan näitä ideoita, joita omasta yrityksestä haaveilevat opiskelijat mieltävät tärkeiksi opiskelun kannalta. Päällimmäisinä asioina voitiin havaita opiskelijoiden tarvitsevan lisää tietoa perustamisprosessista ja siihen liittyvistä lakipykälästä sekä rahoitusasioista. Näitä ehdotuksia KENNO-hanke voisi tulevaisuudessa ottaa huomioon yrittäjyyskasvatuksessa.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Aalto University Magazine. 3/2013.

Anneberg, M. & Jokela, P. 1995. Yrittäjyys ammatti ja tulevaisuus. WSOY.

Antikainen, A. & Sutinen, M. 1996. PK-yrittäjän käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Haanpää, L. & Tuppurainen, S. 2012. Nuoret yrittävät - vastuullisuus, joustavuus ja mahdollisuudet yrittäjyydessä. Helsinki: Nuorisotutkimusseura ry.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. 13.-14., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Jylhä, E. & Viitala R. 2006. Liiketoimintaosaaminen. Helsinki: Edita Prima Oy.

Jylhä, E. & Viitala R. 2001. Menestyvä yritys: Liiketoimintaosaamisen perusteet. 4. uudistettu painos. Helsinki: Edita Oyj.

Kangasaho, E., Lehtipuro, E. & Niemelä, T. 1999. Uskalla sinäkin - käytännön tietoa yrittäjäksi aikovalle. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Keitele, J. 2008. Yrittäminen kannattaa aina!. Helsinki: Books on Demand GmbH.

Lipponen, R. 2009. Yrityksenperustajan opas. Helsinki: Edita Prima Oy.

Lojander, T. & Suonpää, J. 2004. Käytännön yritystoiminta. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Sutinen, M. & Viklund, E. 2005. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta. 10. uudistettu painos. Kuopio: Savonia-ammattikorkeakoulu.

Sähköiset lähteet

Arene. 2011. Viitattu 17.5.2013.

http://www.arene.fi/data/dokumentit/05d9734c-6aab-43ff-9756-fc2742462e9b_.pdf

Arene. Viitattu 17.5.2013.

http://www.arene.fi/data/dokumentit/7afa9dd1-f6f2-4fe2-a6e1-cabe89877b2b_ARENE%20yrittajyysstrategia.pdf

Finnvera. 2013. Viitattu 7.3.2013

<http://finnvera.fi/>

Laurea ammattikorkeakoulu 2010. Viitattu 12.11.2012.

<http://www.laurea.fi/fi/Sivut/default.aspx>

Tilastokeskus. 2012. Viitattu 13.3.2013

http://www.stat.fi/til/syr/2011/syr_2011_2012-11-26_tie_001_fi.html

Tutkielmat. Viitattu 16.3.2013.

<http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu01220.pdf>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2011. Viitattu 15.5.2013

http://www.tem.fi/files/31001/TEMjul_34_2011_netti.pdf

Yrityksen perustaminen. 2013. Viitattu 4.5.2013

<http://yrityksen-perustaminen.net/>

Yrittäjät. 2013. Viitattu 17.5.2013.

http://www.yrittajat.fi/File/23514726-a708-4c63-8b0b-b94ef020f6d9/amk_yrittajyys.pdf

Yrittäjät. 2006. Viitattu 5.5.2013

http://www.yrittajat.fi/File/fb19b926-457e-4c14-ae28-a4592bdac1aa/%20pkyritysrooli_06.pdf

Yrittäjät. 2013. Viitattu 20.4.2013.

<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustaminen/>

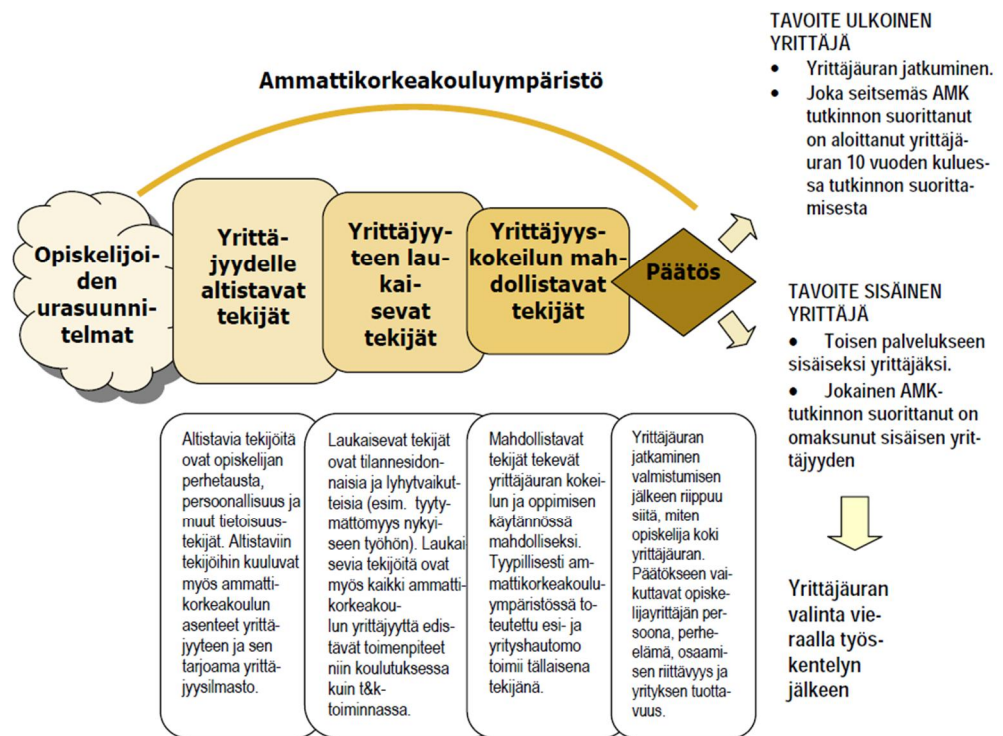
Kuviot

Kuvio 1: Perustamisprosessin kulku.....	11
Kuvio 2: Menestymisen nelikulmio.....	15
Kuvio 3: Koulutusjakauma.....	26
Kuvio 4: Kiinnostus perustaa oma yritys.....	27
Kuvio 5: Laurea-ammattikorkeakoulun tarjoama tuki.....	28
Kuvio 6: Kiinnostus osallistua yrittäjyysaiheiseen opintojaksoon	Error! Bookmark not defined.9

Liitteet

Liite 1: Ammattikorkeakouluympäristö	388
Liite 2: Yrittäjien haastattelurunko	39
Liite 3: Kysely.....	400
Liite 4: Kyselylomakkeen avoimen osion vastaukset.....	422

Liite 1: Ammattikorkeakouluympäristö

Liite 2: Yrittäjien haastattelurunko

1. Yhteystiedot

Henkilö
Yritys (milloin perustettu, liikeidea)

2. Taustat

Mikä on koulutustaustasi?
Minkä ikäisenä lähdit yrittäjäksi?
Mikä sai lähtemään yrittäjäksi, mistä sait idean?
Onko sinulla aiempaa kokemusta alalta?
Onko lähisuvussasi yrittäjyytaustaa?

3. Perustamisprosessi

Mitä odotuksia/oletuksia sinulla oli yrityksenperustamisesta, ennen kuin lähdit yrittäjäksi?
Miten prosessi eteni/kauan se kesti
Perustamisprosessin eri vaiheet?
- mikä oli onnistunutta?
- mikä oli haasteellista?
- missä asioissa tunsit tarvitsevasi tukea?
- missä asioissa sait apua perustamisprosessissa?
Kävitkö yrityksen perustamiseen liittyviä kursseja?
- jos kyllä,
 o mikä kurssi oli kyseessä?
 o miten koit sen hyödylliseksi?
 o mistä sait tietää kurssista?
 o mitä tietoa jäit kaipaamaan kurssilta?
- jos ei, niin mistä hankit tarvittavat tiedot yrityksen perustamiseen
Vastasiko perustamisprosessi odotuksia?
Miten lähdit markkinoimaan?
Miten loit verkostoa?

4. Nykyhetki yrittäjänä

Mitä etuja yrittäjänä olemisessa on vs. palkkatyöhön?
Mitä olet oppinut yrittäjänä olemisessa?
- haasteet
- motivaatio
- jaksaminen
Mitä riskejä koet yrittäjänä?
Mitä kannattaa ottaa huomioon yrittäjäksi lähtiessään?
Mitä kannattaa osata yrittäjäksi lähtiessään?
Mitä olisit tehnyt toisin (esim. perustamisprosessissa)?
Suositteletko yrittäjäksi lähtemistä muille?

Liite 3: Kysely

Hi,

we are doing thesis about how to improve entrepreneur knowledge in Laurea and we would appreciate if you can fill in this form for us.

Thank you for your answers!

1. What are you studying?

- a.) Degree Programme in Hotel and Restaurant Management
- b.) Degree Programme in Business Technology
- c.) Some other, what?

2. Are you interested in starting your own business in future?

- a.) Yes, definitely
- b.) Maybe, still thinking about it
- c.) No

3. Is Laurea giving you support and information how to start your own business?

- a.) Yes
- b.) Yes, but more information would be nice
- c.) Not enough, I would like to know more

4. If Laurea would provide a course involving entrepreneur, would you like to attend it?

- a.) yes, definitely
- b.) maybe
- c.) no

5. What kind of support would you like Laurea to offer you regarding entrepreneurship?

Can you please tell us

your age:

are you: female yes male yes

e-mail: _____

Thank you for your answers!

Best regards:

Miia Raval & Katri Saari

Degree Programme in Hotel and Restaurant Management

Liite 4: Kyselylomakkeen avoimen osion vastaukset

Minkälaista tukea haluaisit laurea tarjoavan yrittäjyyteen liittyen?

- Yhteyksiä, miten viedä idea seuraavalle asteelle, esimerkkinä LaureaES or Spinno.
- Miten huolehtia lakipuolesta. Kuinka kirjaimellisesti aloittaa yritys.
- Tietoa liittyen kuinka perustaa lakifirma suomeen.
- Lisää tietoa LaureaES:tä.
- Lakipuolesta tietoa yritystä perustettaessa, rekisteröinnistä sekä finanssiasioista.
- Yleiset säädökset ja säännökset tähän liittyen.
- Rahoituksen tuesta valtiolta tai muilta organisaatioilta.
- "Ensi askeleet" kuinka aloittaa yritys. Minkälaista tukea ja palveluita yrittäjä saa alussa valtiolta, koululta, organisaatioilta.
- Neuvoja ja valmentamista.
- Tietoa veroasioista Suomessa.
- Jos pystyisi järjestämään illan jossa sijoittajat jotka olisivat kiinnostuneita sijoittamaan opiskelijoiden uusin ideoihin ja voisivat tutustua heihin ja ehdottaa omia ideoita. Tällä tavalla saisi ideat esiin potentiaalisille sponsoreille.
- Enemmän kenttävisiittejä kuinka he ovat organisoineet yrityksen, kuinka prosessin aikataulu on pitänyt.
- Rahoitusasioista ja enemmän avainihmisten esiintymisiä.
- Enemmän visiittejä työpaikoille, jotta ymmärrys tulisi paremmaksi kuinka yritykset ja yrittäjät toimivat oikeassa elämässä.
- Tietoa "ensi askeleista" yritystä perustettaessa ja hyödyllisiä vinkkejä.
- Olisi kiinnostavaa tietää missä aloittaa yritystoimintaa.
- Tietoa starttirahasta, työpajoja, yritysmaailman "realiteetteja" ja oikeita kokemuksia.
- Tietoa menestyneistä opiskelijoiden perustamista yrityksistä sekä muista yrittäjistä.
- LaureaES alkoi juuri, joten siihen suuret odotukset. Jonkunlainen projekti, jossa mahdollisuus ottaa osaa yrittäjyystoimintaan projektissa.
- Ehkä enemmän tietoiltoja kuten "start-up event" englanniksi.
- Ehkä enemmän rohkaisua